

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
OCTOBER 7

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715
POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXXIV Nr. 38 (6120)

2023. gada 7. – 13. oktobris

PBLA VALDE TIEKAS LATVIJĀ

Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) valde savā gadskārtējā sēdē 2023. gada 29. septembrī Okupācijas muzejā Rīgā. Pirmajā rindā (no kreisās): Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) valdes priekšsēdis *Fritz Traugott-Kristbergs*, PBLA priekšsēdis Pēteris Blumbergs, PBLA vicepriekšsēdis un Amerikas latviešu apvienības (ALA) priekšsēdis Mārtiņš Andersons, Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) priekšsēde Skaidrīte Agulēviča, Eiropas latviešu apvienības (ELA) priekšsēde Justīne Krēšlīņa. Otrajā rindā (no kreisās): PBLA Kultūras fonda un padomes priekšsēdis Juris Ķeniņš, ELA pārstāve Mārīte Kļaviņa, PBLA kasieris Jānis Grāmatiņš, ALA Izglītības nozares vadītāja Elīsa Freimane, LAAJ vicepriekšsēdis Reinis Dancis, LNAK pārstāvis Andris Ķesteris, ALA "Labdarība Latvijā" nozares vadītāja Diāna Kārklīņa, LNAK pārstāve Līva Zemīte, Latvijas Brīvības fonda pārvaldes priekšsēdis Roberts Kukainis un ALA Kultūras nozares vadītāja Valda Grinberga *Skat. arī 6. lpp.*

PBLA Daugavpilī.
Fotoreportāža

3. lpp.

Valsts prezidents
E. Rinkēvičs
Bostonā sarunājas
ar Tairu Zoldneri

4. – 5. lpp.

Kas notiek
ar latviešu
trimdas
īpašumiem
Lielbritānijā?

7. lpp.

Oskara balvai
pieteikta Latvijas
filma

9. lpp.

Latvijas biznesa konference *Spotlight Latvia* Bostonā

TAIRA ZOLDNERE

22. septembrī notika kārtējā, šogad jau ceturttā Latvijas biznesa konference ASV *Spotlight Latvia*, ko rīko Latvijas-Amerikas tirdzniecības kamera (LATK), sadarbībā ar Amerikas latviešu apvienību (ALA), Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA), Latvijas Ārlietu ministriju, Latvijas Investī-

ciju un Attīstības aģentūru (LIAA), kā arī daudziem ASV un Latvijas uzņēmumiem un privātā biznesa pārstāvjiem.

"Mēs varam izdarīt lielas lietas, kad sanākam kopā," – tāds bija konferences dalībnieku kopējais vērtējums.

Konferencē piedalījās Latvijas

uzņēmumu vadītāji, Latvijas universitāšu un zinātniski pētniecisko laboratoriju pārstāvji, kā arī augsta līmeņa valdības delegācija – Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs, ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš, Latvijas vēstnieks ASV Māris Selga. *Spotlight Latvia*

Bostonā apmeklēja latviešu kopienas pārstāvji no dažādām Amerikas vietām, un var redzēt arvien lielāku latviešu diasporas interesi par dalību Latvijas ekonomikā.

No ASV puses piedalījās ASV vēstnieks Latvijā Kristofers Robinsons (*Christopher Robinson*),

Bostonas pilsētas Ekonomisko iespēju un sadarbības vadītājs *Segun Idowa*, kā arī uzņēmumu un augstskolu pārstāvji. Konference pulcēja līdz šim lielāko *Spotlight Latvia* dalībnieku skaitu – 225 cilvēkus.

(*Vairāk lasiet 6. lpp.*)

KAMĒR KORA KONCERTS

Iepazīšanās ar Latvijas ANO vēstnieci
Sanitu Pavļutu-Deslandes

Ņujorkas Daugavas Vanagu Lāčplēšu Dienas Sarīkojumā

11. novembrī pusdivos pēcpusdienā
Jonkeru Ev. Lut. Latviešu Baznīcā

254 Valentine Lane, Yonkers, NY 10705

Ieeja \$30. Līdz 13 gadiem par brīvu. 14 – 18 \$15

Generālā sesija *Spotlight Latvia*. No kr. Lauris Lambergs (LATK), Kaspars Rožkalns (LIAA), Fredis Bikovs (Rīgas attīstības un tūrisma aģentūra), Liene Briede (RTU Inovāciju prorektore), Samanta Budrecka (Latvijas Ekonomikas ministrija), Mārtiņš Andersons (ALA priekšsēdis) // Foto: Latvijas Amerikas Tirdzniecības kameras arhīvs

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
3 mēn. US \$ 65.00
6 mēn. US \$ 130.00

Redakcija Rīgā, Gertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.

Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses
4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

L A S Ī T Ā J U B A L S I S

UZMANĪBU TAUTIEŠIEM ĀRZEMĒS

Latvijā pastāv sarežģīta sistēma, kas ārzemēs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem liek tērēt daudz laika un līdzekļu, lai mēs saņemtu to mantojuma daļu, kas atrodas Latvijā. Latvijas valsts ar likumu piešķir pusi mantojuma atraitnei, otru pusi – bērniem. Ja tev tas nepatīk, tad cīnies pats! Pastāstīšu par savu pieredzi.

Mans vīrs Aivars Vinters nomira 2022. gada 24. augustā. Viņš testamentā visu atstāja savai sievai. Mums abiem pirms gadiem testamentus sastādīja un apliecināja znots un vedekla, viņi abi ir advokāti te, Kanadā. Ģimenes lokā neko atklātāku nevarētu iedomāties.

Bet ir pagājuši 13 mēneši kopš Aivara nāves, un man notārs oficiāli paziņojis, ka vēl jāgaida līdz 2024. gada 7. martam, pirms valsts atzīs, ka mantojums pienākas man. Latvijā Aivaram palika dzimtās mājas un bankā nauda, ko viņš lietoja tikai Latvijā.

Nauda bankā iesaldēta. Lielās lauku mājas Penkulē atstātas bez likumīga īpašnieka uzraudzības visu šo laiku. Cīnos ar sērām un cenšos panākt to, lai mantojumu piešķir man.

Esmu samaksājusi advokātiem Toronto un Rīgā līdz šim jau 5000 dolaru. Tagad notārs Latvijā ir pie noteikšanas – viņš ir tas, kas nolēma, ka jāgaida vēl līdz 2024. gadam, lai dotu "citiem mantiniekiem" iespēju pieprasīt vai atraidīt savu likumīgo mantojuma daļu. Tas jādara rakstiski, noteiktās anketas formā. Turklāt – notārs bērniem, bet ne man, rakstiski paziņojis:

"Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" laidienā Nr.173 (07.09.2023.) ir publicēts paziņojums par mantojuma izsludināšanu."

Man šķiet, ka tas tāpēc, lai tiem, kam Aivars Latvijā būtu palicis ko parādā, būtu iespēja pieprasīt parāda samaksāšanu. Bet kāpēc advokāte to nepaziņoja "Latvijas Vēstnesim" isi pēc Aivara nāves? Kāpēc notārs to dara tikai tagad?

Par ko esmu jau samaksājusi minētos piecus tūkstošus? Tā ir sīka, piņķerīga būšana, lai pierādītu, ka visi daudzie dokumenti, ko valsts pieprasa no ārzemēs dzīvojošiem, būtu pārbaudīti, ka tie ir autentiski, ka attiecīgie dokumentu izdevēji tos autenti-

zējuši, un pēc tam tos Otavā savukārt autentizējusi Latvijas vēstniecība, ka autentizācija ir autentiska!

Un viss atkal atkārtojas, ja to neizdara viņu zināmā secībā. Kā vēstulē bērniem notārs brīdina: "Lai pareizi noformētu šo iesniegumu, lūdzu, iepriekš sazināties ar zvērinātu notāru par dokumenta pareizu noformēšanu." Skaidra valoda, tikai trūkst informācijas par to, cik šis notārs papildu pakalpojums maksās.

Es šai Latvijas sistēmai pretojos. Nedarišu neko! Nogaidīšu tikai, lai iestādēm Latvijā labpaktu piešķirt man visu, ko Aivars man novēlējis. Un tas sakrīt ar to, ko notārs aizrakstījis bērniem: "Ja termiņā iesniegums netiks saņemts, tad tiks atzīts, ka mantojums ir atraidīts." Arī bērni var notāra paziņojumu ignorēt, bez liekiem izdevumiem! Vienīgi varbūt notārs man atstātīs reķinu par vēstulēm, ko viņš nosūtījis abiem mūsu bērniem?

Kā latvietis teiktu: dziedī vai raudi! Tā Latvijā notiek!

Ar cieņu
Aiva Vintere

LAIKS

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolaros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: ..... 3 mēnešiem ASV \$65.00
6 mēnešiem ASV \$130.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā ..... 3 mēneši \$89.00
6 mēneši \$178.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā ..... 3 mēneši \$89.00
6 mēneši \$178.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā ..... 3 mēneši \$97.00
6 mēneši \$194.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$120.00
6 mēneši \$240.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Kalendārus var iegādāties par USD 23,- plūs pasta izdevumi, rakstot čeku uz

LAIKS – Latvian Newspaper Inc.

4B SOUTH HERON ST. MANCHESTER, NJ 08759

2024. gada kalendārs: ..... gab. x US \$23.00.....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.00

Par katru nākamo uz to pašu adresi US \$2.00

Ārpus ASV – par katru pirmo US \$4.00 (Maksa ASV dolaros)

Par katru nākamo uz to pašu adresi – US \$2.00.

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Tālr.: ..... E-pasts .....

Laikraksta izdošanu atbalsta
Latvijas Kultūras ministrija

Kultūras ministrija

(Turpināts no 1. lpp.)

PBLA VALDE TIEKAS LATVIJĀ

Viesmīlīgā namamāte Daugavpilī, Latgales reģiona koordinatore Astrida Leščinska ar PBLA izpilddirektoru Raitu Eglīti

Pieredzes apmaiņa. Prof. Maijai Burimai, Latviešu studiju centra direktorei, bija daudz kopīgi apspriežamu izglītības jautājumu ar PBLA Izglītības nozares vadītāju Elisu Freimani un ALA priekšsēdi Mārtiņu Andersonu

Daugavpils universitātē pēc sarunu pēcpusdienas

Allaž modrs – robežsargu palīgs suns Pronto

PBLA vadības vīri Pēteris Blumbergs un Māretis Andersons Robežniekos pie robežsargiem // Foto: Ligita Kovtuna

Latvijas biznesa konference *Spotlight Latvia* Bostonā

(Turpināts no 1. lpp.)

Konferenci atklāja LATK līdzpriekšsēdētājs Lauris Lambergis, uzsverot, ka Latvija ir ekonomiski moderna valsts ar augsti izglītotu, motivētu darbaspēku un dinamisku biznesa vidi. L. Lambergis, kurš dzimis ASV, bet vairākus gadus ir dzīvojis Latvijā, nosauca Latviju par maģisku vietu, kur vienmēr gribas atgriezties.

Latvijas Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs savā uzrunā akcentēja vairākus būtiskus aspektus, kāpēc ir vērts investēt Latvijā – izglītots, multilingvāls darbaspēks, lieliska infrastruktūra, caurspīdīga finanšu un banku sistēma, konkurētspējīga nodokļu politika un iespēja sasniegt plašu Eiropas Savienības tirgu.

Ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš (līdz 2023. gada 14. septembrim – Ministru prezidents) atgādināja par Latvijas ekonomikas vēsturisko attīstības ceļu no kokrūpniecības, lauksaimniecības un pārtikas produktu eksporta, vēlāk – Latvijas centienus veidot finanšu un transporta tiltu starp Rietumiem un Austrumiem, uz pašreizējo virzienu – veidot Latviju kā gudri industrializētu valsti ar augsto tehnoloģiju pakal-

pojumu eksportu, kā arī preču un izstrādājumu (tajā skaitā koka izstrādājumu) ar augstu pievienoto vērtību eksportu (*MikroTik, Printful, Printify, SAF Tehnika*). Viņš runāja arī par investoriem svarīgo drošības aspektu, uzsverot, ka Latvija kā NATO dalībvalsts aizsardzības budžetam tērē 2,5% IKP un līdz 2027. gadam tas pieaugs līdz 3% IKP.

ALA priekšsēdis Mārtiņš Andersons un PBLA priekšsēdis Pēteris Blumbergs uzsvēra to, ka latviešu sabiedriskās organizācijas ir bijušas starp *Spotlight Latvia* sākotnējiem organizatoriem un turpina aktīvi piedalīties un atbalstīt gan LATK darbu, gan konferenču rīkošanu.

Konference sesiju un paneldiskusiju galvenās tēmas bija Latvijas zinātnes un biznesa piedāvājums medicīnas, biomedicīnas un farmācijas jomā, datu sistēmu pielietojums medicīnas laukā, bioekonomika dažādos pielietojuma laukos (piemēram, enerģētikā), Latvija kā IT servisa centrs.

Konferences dalībniekus paneldiskusijās un ģenerālajās sesijās uzrunāja vairāk par 40 runātāji, stāstot Latvijas uzņēmumu veiksmes stāstus. Tajā skaitā Prof. Kristaps Zariņš, kas kopā ar Latvijas

Kardioloģijas centra vadītāju sāka pielietot jaunu metodi sirds slimību diagnostikā, mērot asins plūsmas ātrumu sirds asinsvados (*HeartFlow Inc.*), Anjali Sastry, Masačūsetas Tehnoloģiju institūta (*Massachusetts Institute of Technology*) programmu direktore stāstīja par apmācības programmu, kas MIT tiek veikta sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti, lai trenētu studentus reālu problēmu risināšanā reālās kompānijās. Sandis Kondrāts (*Exonicus*) stāstīja par sadarbību ar ASV armijas medicīnai kompānijas produkta "Traumu stimulatoru" lietošanā. Anna Andersone (*Riga TechGirls*) – par veiksmes stāstiem, iesaistot vairāk sieviešu IT darbu un biznesa laukā. Nils Melngailis (*Luminor Bank*), kurš studējis Bostonā (*The Fletcher School at Tufts University*), stāstīja par savu plašo pieredzi banku konsultāciju un reorganizāciju jomā. N. Melngailis pašreiz piekritis palīdzēt Ukrainas banku sektoram. Konferencē uzstājās arī Latvijas vienradža *Printful* izpilddirektors Alekss Saltonstalls. Jāteic, ka ikkatra konferences runātāja pieredzes stāsts bija unikāls un iedvesmojošs.

Noslēguma sesija tika veltīta

domu apmaiņai, kā turpināt attīstīt Latvijas ekonomiku, lai tā būtu enerģiska, pozitīvi uzlādēta un humāna.

Pēc konferences savos iespaidos dalījās rīkotāji Lauris Lambergis (LATK), Reinis Sipols (LIAA pārstāvis Bostonā) un Kaspars Rožkalns (LIAA direktors). L. Lambergis izteica gandarījumu, ka līdz šim lielākā *Spotlight Latvia* konference ASV noritējusi veiksmīgi un tas ir atkal jauns solis, lai veicinātu biznesa attiecības starp ASV un Latviju, uzrunājot arī tos amerikāņus, kam Latvija ir bijusi maz pazīstama valsts. Jāatzīst, ka ieinteresēt Amerikas uzņēmējus par sadarbību ar Latviju nav vienkārši, galvenokārt informācijas trūkuma dēļ. R. Sipols atgādināja, ka mums ir jāturpina stāstīt par Latviju, par tās ekonomiku, drošību, tādā veidā motivējot gan Amerikas cilvēku zinātkāri, gan vēlmi uzzināt vairāk par Latviju kā iespējamo sadarbības partneru un investīciju vietu. K. Rožkalns atzīmēja, ka, apmeklējot *Spotlight Latvia* konferences, var redzēt intereses pieaugumu gan no ASV, gan Latvijas puses. Pozitīvi, ka bija iespēja dzirdēt tik daudz iedvesmojošus Latvijas uzņēmumu veiksmes stāstus. Tās

motivē un iedrošina arī citus Latvijas uzņēmumus doties ASV tirgū – Amerika, lai gan tālu un liela, tomēr ir iekarojama. Veiksmīgās *Spotlight Latvia* Bostonā konferences iedvesmoti, LATK pārstāvji izziņoja nākamās *Spotlight Latvia 2025* konferences norises vietu *Ann Arbor* pilsētā Mičiganas štatā, kur atrodas arī nozīmīgā Mičiganas universitāte.

Uzziņai: Pirmā Latvijas biznesa konference "Spotlight Latvia" notika Čikāgā, 2017. gadā pēc Latvijas Ārlietu ministrijas un Latvijas vēstniecības ASV, kā arī ALA, PBLA un Latvijas Goda konsulāta Ilinoisas štatā iniciatīvas. 2017. gadā tika nodibināta Latvijas Amerikas Tirdzniecības kamera, kas uzņēmās tālāko konferenču rīkošanas iniciatīvu: Denverā (2019), Losandželosā (2021) un Bostonā (2023).

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

TAIRA ZOLDNERE

“Ja gribi būt Latvijas patriots, nav svarīgi, kur tu dzīvo, – svarīgi, ko tu dari savai valstij”

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs 2023. gada septembrā ASV vizītes ietvaros apmeklēja Bostonu, kur 22.septembrī piedalījās ceturtajā Latvijas biznesa konferencē ASV Spotlight Latvia, bet 21.septembrī tikās ar ASV latviešu sabiedrību Bostonas Trimdas draudzes namā. Pēc konferences atklāšanas prezidents E. Rinkēvičs atvēlēja laiku sarunai

Prezidenta kungs, būdams Latvijas ārlietu ministrs, jūs ASV esat apmeklējis daudzās reizes, bet Valsts prezidenta amatā esat šeit pirmoreiz. Kāda, jūsuprāt, ir starpība starp šīm vizītēm?

Starpība laikam ir tikai tā, ka tagad ir gana daudz apsardzes un diezgan sarežģīta pārvietošanās visiem apkārtējiem, bet darba un uzdevumu apjoms praktiski nemainās. Tāpat kā pildot ārlietu ministra pienākumus, pirmais un galvenais uzdevums ir stiprināt stratēģiskās attiecības starp Latviju un ASV, pievērsties drošības jautājumiem, ņemot vērā to, kas notiek Eiropā, un istenojot NATO Madrides un Viļņas samitu lēmumus, kā arī paplašinot sabiedroto klātbūtni Latvijā. Kā vienmēr, pastāvīgs uzdevums ir arī veicināt mūsu valsts atpazīstamību ASV. Otrs lielais uzdevums ir atbalstīt tirdznieciskās un ekonomiskās attiecības un investīciju pieplūdumu. Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA), Amerikas latviešu apvienība (ALA), Latvijas vēstniecība ASV, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) daudz strādā, lai pastāstītu labos stāstus par Latviju, lai veicinātu Amerikas biznesa interesi par Latviju, un tādēļ man tiešām prieks būt šeit, konferencē *Spotlight Latvia*.

Kas ir tie labie stāsti un Latvijas ekonomikas panākumi, ko jūs varat minēt, runājot ar Amerikas uzņēmējiem?

Panākums, manuprāt, ir tas, ka redzam sadarbību ar ASV, kas ir ļoti būtiska Latvijas ilgtermiņa attīstībai. Tā ir sadarbība starp universitātēm un zinātniekiem it īpaši “nākotnes” ekonomikas jomās – biomedicinā un biofarmācijā. Bija liels prieks detalizētāk iepazīties ar sadarbību starp Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) un Masačūsetas Tehnoloģiju institūtu (MIT), kas ir pasaules augstākās līgas universitāte. Tā ir nopietna investīcija nākotnē. Ja veidojas laba sadarbība augstskolu līmenī, tad automātiski būs arī lielāka interese par mūsu uzņēmumiem. Otrs – arvien vairāk veidojas sadarbība starp Latvijas uzņēmumiem, kas Latvijā ir līderi savā jomā, kā *MikroTik*, *SAF Tehnika*, farmācijas uzņēmums *LMP*, *Printful* un uzņēmumiem vai klientiem Amerikā. Mūsu digitālās jomas flagmaņi, mūsu jaunuzņēmumi ir interesanti ar savu konkrēto nišu un saviem konkrētajiem produktiem. Treškārt, jāmin mūsu tradicionālās eksporta jomas, piemēram, kokapstrāde un farmācija. Šo uzņēmumu pārstāvjus redzam šeit, Bostonā, un tas rāda, ka ir interese un sadarbība.

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs uzrunā konferencē *Spotlight Latvia* dalībniekus Bostonā // Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

Kādi, jūsuprāt, ir mūsu ekonomikas izaicinājumi?

Izaicinājumi ir vairāki – vispirms drošības jautājums. Gan ASV vēstnieks Latvijā Kristofers Robinsons, gan Latvijas ārlietu ministrs Krišjānis Kariņš, gan es – mēs uzsvērām, ka investēt Latvijā ir droši. Brīžiem liekas, ja esi par Latviju, par mūsu reģionu pastāstījis, cilvēkiem vajadzētu par to zināt. Nē – Amerika ir liela, un ir nemitīgi jāstāsta un jāatgādina, ka Latvija ir NATO dalībvalsts, ka pie mums izvietoti arī ASV kaņavīri un investēt

ir droši. Diemžēl situācijā, kurā esam, kad Krievija uzbrūk Ukrainai, drošības jautājumi jāskaidro nemitīgi – ne tikai Amerikā, bet arī daudzviet Eiropā.

Pirms pieciem gadiem mums Latvijā diezgan liela problēma bija finanšu sektora sakārtošana. Mēs esam izdarījuši ļoti daudz, un Latvijas banku sistēma nav tāda, kāda tā bija tolaik. Bet esam nonākuši atkal otrā galējībā – nupat jau investoriem, uzņēmējiem, pat diplomātiem ir birokratiski sarežģīti un grūti atvērt kontus, uzsākt biznesu,

saņemt kredītus. Varu teikt, ka no viena grāvja esam strauji iegāzušies otrā, un tagad jāmēģina tikt atpakaļ uz ceļa vidu un būtu turpmāk jābrauc taisni. Par šo lietu esmu runājis jau iepriekš, un runāšu arī ar jaunās valdības ministriem un Latvijas Bankas pārstāvjiem. Tas pašreiz ir nopietns izaicinājums, pat iepretī Lietuvai un Igaunijai.

ASV investorus interesē arī tas, lai mūsu ekonomikai nebūtu enerģētiskās atkarības no Krievijas un Baltkrievijas, vai tā būtu gāze, vai elektrība. Kopā ar citām

Baltijas valstīm mēs ejam prom no elektroenerģijas atkarības un gribam to panākt līdz 2025.gadam. Šajā jomā esam labi sastrādājušies ar mūsu ASV un Eiropas kolēģiem.

Ko jūs kā prezidents vēl varat darīt, lai veicinātu Latvijas ekonomisko izaugsmi?

Jau iepriekš, vairākkārt tiekoties ar uzņēmējiem, esmu runājis par to, kāda var būt prezidenta loma konkurētspējas un ekonomikas veicināšanā. Dodoties ārpus valsts, runājot ar investoriem, uzņēmējiem, valdības pārstāvjiem – stāstot Latvijas labo stāstu. To ir darījuši mani priekšteči, un es to darišu tālāk. Savukārt Latvijā vārds “uzņēmējs” ne vienmēr ir ar pozitīvu pieskaņu. Šad tad dzird kādus negatīvus stāstus, bet mums ir jāveicina uzņēmējdarbības kā Latvijas attīstībai būtiska elementa prestižs un reputācija. Svarīgi, lai uzņēmējs tiktu vairāk pozitīvi izcelts, godāts, un par to esam runājuši ar uzņēmēju organizācijām.

Vēl gribu minēt, ka šobrīd strādājam un tuvākā laikā sabiedrība tiks iepazīstināta ar Valsts prezidenta Valsts konkurētspējas komisiju, kurā apvienosim gan uzņēmējus, gan zinātniekus, kas diskutēs par idejām un piedāvājumiem – kā Latvija varētu vēl vairāk izcelties uz citu valstu fona mūsu konkurētspējas veicināšanā.

Vēl, runājot par izaicinājumiem, nereti dzirdam uzņēmējus pieminam darbaspēka trūkumu vai nepietiekamu darbaspēka kvalifikāciju. Vai Latvijas demografiskā situācija zināmā mērā nebremzē arī Latvijas ekonomikas attīstību?

Mēs redzam, ka iedzīvotāju skaits sarūk, lai gan vairs nav tāda cilvēku aizplūšana, kāda bija pēc finanšu krīzes 2008. – 2010.gadā. Redzam pat nelielu tendenci, ka cilvēki no ārzemēm sāk atgriezties, bieži vien nevis tieši uz Rīgu, bet uz reģioniem, lai gan tas nerisina problēmu. Apmeklējot novadus, esmu satīcis tautiešus, kuri kādu laiku strādājuši ārpus Latvijas, un tad nolēmuši, ka tomēr vēlas atgriezties. Viņi veido savus uzņēmumus, un tomēr tie nav desmiti tūkstoši. Tajā pašā laikā sabiedrība noveco, dzimstība nav augsta, jūtam jau iepriekšējo demografisko “bedru” radītus efektus. Bezdarba rādītāji ir dažādi – Rīgā tas ir zem 4%, savukārt Latgalē šis rādītājs ir augstāks. Tajā pašā laikā novadu vadītāji stāsta, ka pie viņiem ir bezdarbnieki “otrajā paaudzē” – cilvēki izmanto valsts pabalstus, dažādas programmas, un viņu ienākumi ir pietiekami.

(Turpinājums 5. lpp.)

Spotlight Latvia konferences darba brīdis. No kreisās: Pēteris Blumbergs, Mārtiņš Andersons, Krišjānis Kariņš, Edgars Rinkēvičs un Māris Selga // Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

“Ja gribi būt Latvijas patriots, nav svarīgi, kur tu dzīvo, – svarīgi, ko tu dari savai valstij”

(Turpināts no 4. lpp.)

Kā veicināt pārkvalifikāciju cilvēkiem, kuriem tā nepieciešama, lai viņi varētu turpināt strādāt? Manuprāt, vispirms vajag maksimāli censties atgriezt darba tirgū tos, kuri kādu iemeslu dēļ tur pašreiz nav.

Otrkārt – remigrācija, bet bez skaļiem saukļiem. Atgriežoties cilvēkus interesē: vai man būs mājoklis, vai bērniem būs iespēja apmeklēt bērnudārzu vai skolu, vai bērniem būs skolotāju atbalsts, lai iekļautos Latvijas skolās, lai apgūtu latviešu valodu atbilstošā līmenī? Te ir vajadzīga valsts un pašvaldību sadarbība, un šī pieredze ir ļoti dažāda – no ļoti labiem piemēriem līdz ne tik labiem.

Pēdējā diskusija ir vissarežģītākā, un to risinās jaunais Ministru kabinets – kādā veidā piesaistīt darbaspēku tautsaimniecībai? Tas ir ļoti sensitīvs jautājums, kur ir ļoti dažādi viedokļi. Tomēr, patik tas vai ne, domāju, ka īsā laika nogrieznī, noteiktās profesijās, noteiktu darbu veikšanai, neatkārtojot citu valstu pieļautās kļūdas, mums par šo jautājumu būs jādiskutē. Izliekoties, ka šādas problēmas nav, tā tikai palielinās no gada gadā. Vēlams, lai veidotos racionāla saruna un diskusija Saeimā un valdībā, nevis savstarpēji apvainojumi un lieks skaļums. Lēmumam gan ir jābūt izsvērtam.

Mēs atrodamies ASV, kur ir liela pieredze, integrējot cilvēkus no dažādām valstīm. Vai domājat, ka, piesaistot darbaspēku no ārvalstīm, Latvija varētu pārņemt kaut ko no Amerikas pieredzes un ar laiku šos viesstrādniekus integrēt Latvijas sabiedrībā?

Domāju, ka mums tomēr ir milzīga atšķirība no ASV, jo mums ir ļoti traumatiska vēsturiskā pieredze. Atcerēsimies padomju okupācijas gadus, kad simtiem tūkstošu cilvēku no dažādām Padomju savienības vietām tika burtiski iegrūsti Latvijā, un viņi, protams, nerunāja latviski. Deviņdesmito gadu sākumā Latvijas valstī tikai 54% iedzīvotāju bija latvieši. Šobrīd ir ļoti liela vēlme stiprināt Latvijas valsti latviešu valodu, bet darba sludinājumos joprojām prasa krievu valodas zināšanas, kaut gan mums ir paaudze, kas jau vairs nerunā krieviski. Tas rada gan neizpratni, gan dusmas sabiedrībā. Ir cilvēki, kas iebrāukuši Latvijā, valodu iemācās diezgan ātri. Piemēram, veselības ministrs Hosams Abu Meri, kurš savulaik atbrauca uz Latviju no Libānas studēt medicīnu, palika, iedzīvojās un strādā, un ir sasniedzis gan Saeimas deputāta, gan ministra posteni. Tādi cilvēki strādā gan medicīnā, gan daudzās citās jomās, un viņus vajadzētu vairāk izcelt, vairāk par šiem labajiem piemēriem runāt. Bet ir arī tādi, kas nodzīvojuši vairāk par piecdesmit gadiem Latvijā, un pilnīgi nezina valodu, un tas rada šo traumatisko situāciju.

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs un Bostonas koris // Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

Tomēr mana uzruna būtu nevis “atkrievisko Latviju”, bet gan “latvisko Latviju”! Ar pozitīvu programmu, piedāvājot to, ka pamatprincipi ir lojalitāte Latvijai, valsts valodas zināšanas, Satversmes pamata principu un vērtību ievērošana, skaidra nostāja pret Krievijas agresiju – tas ir pamats, uz kuŗa mēs veidojam Latvijas valsts un tautas nākotni. Iespējams, ka mēs varētu kaut ko pārņemt no ame-

Jaunuzņēmumi ir lieliska uzņēmējdarbības forma, kaut gan daudzi nenovērtē to, ka bieži vien jāiziet cauri diviem, trim un varbūt pat desmit mēģinājumiem uzsākt savu uzņēmumu. Arī negatīvs rezultāts ir rezultāts – atmet to un ej tālāk. Jā, pandēmija daudz ko pabojāja. Var jau sēdēt tiešaistes platformās, tomēr ir jābūt arī tiešajam kontaktam. Šie divi gadi varbūt bija liktenīgi kādai labai idejai,

nēmums ir saņēmis labu atbalstu gan no Ekonomikas ministrijas, no LIAA, reģionos ir attīstījušies biznesa inkubatori – tas viss notiek. Tajā pašā laikā jaunuzņēmēji arī vēlētos redzēt mērķtiecīgāku atbalsta politiku no valdības puses. Mums ir jauna valdība, un, pēc kāda laika, tiekoties ar ministriem, mēs arī runāsim, kā praktiski palīdzēt jaunuzņēmumu attīstībai.

Latvijas diasporu ārvalstīs pašreiz veido gan Otrā pasaules kara laikā izceļojušie, gan ārzemēs dzimušie latvieši, gan tie latvieši, kas izceļojuši pēdējā laikā. Kā, jūsuprāt, latviešu kopienas jau tagad atbalsta un varētu vēl vairāk veicināt Latvijas ekonomisko izaugsmi?

Esam sapratuši, ka latvietis ir globāls. Latvietis var dzīvot Latvijā un attālināti strādāt kādai lielai starptautiskai kompānijai. Latvietis var dzīvot Amerikā vai jebkur citur un saglabāt saikni ar Latviju. Tas ir 21. gadsimts – cilvēki ceļo, cilvēki grib dažādas pieredzes. Prieks, ka pēdējo gadu laikā no vaimanāšanas par aizbraukušajiem esam nonākuši pie pragmatiskas pieredzes – ja tu gribi būt Latvijas patriots, svarīgi ir tas, ko tu dari savai valstij. Jāmin Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PLEIF), kas nu jau ir ikgadēja tradīcija, tāpat Latvijas biznesa konferences *Spotlight* Amerikā. Manuprāt, tas, ko dara ALA nu jau gadu desmitiem ne tikai drošības un politikas jomā, ne tikai uzturot latviskumu izglītības un kultūras nozarēs – skolas, koŗi, deju kopas, – tas viss šobrīd pārvērties tādā ļoti dinamiskā veidā, pievērsoties arī ekonomiskajai sadarbībai. Tas ir dažāda veida atbalsts, ko esmu jutis, gan savulaik strādājot par ministru, gan prezidenta amatā no Amerikas latviešu apvienības, Latvijas goda konsuliem ASV, palīdzot

noorganizēt kādus kontaktus vai sarunas. Bieži vien, palīdzot uzņēmējiem arī bez valsts un valdības iejaukšanās, atrast sadarbības partnerus. Ieinteresējot uzņēmējus, kā arī ne tikai federālo, bet arī štata valdību, ieinteresējot universitātes, veicinot tiešus uzņēmēju kontaktus – tas palīdz Latvijai un veicina mūsu valsts ekonomisko attīstību. Es gribētu aicināt arī Latvijas pusi vienmēr būt atvērtiem un ieinteresētiem sadarbībā.

ASV vizītes laikā jūs piedalījāties ANO Ģenerālajā asamblejā un uzrunājāt starptautisko sabiedrību, gan aicinot uz solidarū pasaules nostāju pret Krievijas izvērstu agresiju Ukrainā, gan arī aicinot reformēt ANO struktūras (Drošības padomi). Kādi ir jūsu iespaidi pēc ANO Ģenerālās asamblejas?

Asamblejā viena dominējošā tēma bija Krievijas agresija pret Ukrainu. Mēs redzam, ka, lai arī starptautiskā sabiedrība nosoda Krieviju, tomēr kaŗš turpinās. Tiekoties ar dažādu valstu vadītājiem, var redzēt, ka Krievija ir padarījusi par ieroci ne tikai enerģētiku un raķetes, bet arī pārtiku, un daudzām valstīm ir jāatgādina, ka Krievijas agresija nav tikai Eiropas problēma – tā ir pasaules problēma. Runājām arī par Krievijas saukšanu pie atbildības Starptautiskā tribunālā, bet arī tas nav tik pašsaprotami kā daudziem liekas. Tas ir skaidrojošs darbs, diskusija ar daudz valstu pārstāviem, jo izpratne pasaulē ir ļoti dažāda.

Daudzas valstis satrauc klimata pārmaiņas. Mazās Klusā okeāna salu valstis, kā, piemēram, Palau, ir eksistenciālu problēmu priekšā, jo tām draud applūšana, faktiski dažas ANO dalībvalstis var pazust no zemes virsas. Ja gribam atbalstu mums svarīgos jautājumos, kā, piemēram, Ukrainā, mums vajag ieklausīties arī tajās problēmās, kas satrauc citus kontinentus – Āfriku, Āziju, Latīņameriku.

Noslēdzot mūsu sarunu, jāteic, ka bija liels prieks vakar plašā pulkā nosvinēt jūsu dzimšanas dienu Bostonas Trimdas draudzes namā. Bostonas koris jūs sveica ar dzimšanas dienas dziesmu programmu, bet latviešu sabiedrība uzdāvināja pat divus lieliskus gardus kliņģerus. Vēl mazliet kavējoties jubilejas gaisotnē, – kāds ir jūsu mīļākais saldums un kāda būtu ideālā dzimšanas dienas kūka?

Tas ir viegli atbildams – piena šokolāde ar riekstiem un jebkuŗa kūka, kuŗā ir šokolāde, un arī karamele tiks apēsta ļoti, ļoti ātri!

“Esam sapratuši, ka latvietis ir globāls. Latvietis var dzīvot Latvijā un attālināti strādāt kādai lielai starptautiskai kompānijai. Latvietis var dzīvot Amerikā vai jebkur citur un saglabāt saikni ar Latviju. Tas ir 21. gadsimts – cilvēki ceļo, cilvēki grib dažādas pieredzes. Prieks, ka pēdējo gadu laikā no vaimanāšanas par aizbraukušajiem esam nonākuši pie pragmatiskas pieredzes – ja tu gribi būt Latvijas patriots, svarīgi ir tas, ko tu dari savai valstij.”

rikāņu pieredzes, bet situācija mūsu valstīs tomēr ir fundamentāli atšķirīga.

Kā vērtējat Latvijas jaunuzņēmumu vidi? Liekas, ka pirms pandēmijas vairāk redzējām Latvijas startapūs (start-up) Amerikas biznesa akseleratoros. Vai vajadzētu “iestartēt startapūs”?

bet bijuši ļoti produktīvi citas idejas īstenošanai. Pirms dažām nedēļām man bija gods pirmajā Latvijas *Start-up* dienā pasniegt balvas vairākās kategorijās. Tad, kad tikos ar mūsu jaunuzņēmumiem, kad redzēju, kādas vien jomās, kādas vien idejas ir īstenotas, es teiktu, ka ar idejām viss ir kārtībā. Daŗs labs jaunuz-

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budŗeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SVEICAM!

Dzīve ir kā rotaļa – skautam, sportistam, patriotam Jānim Šķinķim – 90

Dzīve ir kā rotaļa, dažreiz tā ir viegla, dažreiz – grūta. Un kurš to zina labāk kā Jānis Šķinķis – jubilārs, kas ir dzīves rotaļā aktīvi rosījis jau 90 gadus! Kā futbolists, kam vārti un punkti, savos vai pretinieka vārtos nosaka spēles rezultātu. Kā skautu vadītājs, kas mācījis ar likumiem dzīvot dzīves rotaļu. Kā Latvijas patriots, kas ir zaudējis savas mājas un valsti, bet piedalījies tās atjaunošanās darbos.

Jānis ne vienu reizi vien ir teicis: “*You win some, you lose some!*” Bet 90 gadu pieredze liek secināt, ka dzīves veiksmi nosaka ne jau uzvaras un punktu skaitīšana, bet gan – pati dalība dzīves spēlē.

Dzīvei patīk ar mums izspēlēt dažādus jokus, gan labākus, gan ne tik labus. Taču Jānis ir meistarīgs šīs dzīves spēlmanis, kas azartiski izspēlē dzīvē iedalīto. Par to liecina 5. septembra jubilejas svinīgajās pusdienās sanākušais, tālu ceļu mērojošais kuplais sveicēju pulks, kas pārstāvēja dažādos Jāņa dzīves posmus un plašu vecumu spektru. Klātesošie sveicēji pārstāvēja ne tikai Ņujorkas apkaimi, bet arī – visu ASV Austrumkrastu, Latviju un plašo Eiropu. To starpā ir Jāņa tuvākie draugi, kas turējušies kopā jau no jaunības laikiem; skautu un gaidu vadītāji ar kuriem kopā rīkotas nometnes un kurti uguns-kuri; krustģimenes nu jau vairākās paaudzēs; radi un draugi, līdzspēlētāji Jāņa dzīves rotaļā.

Jubilejas svinībām tuvojoties, Jānis pats sagatavoja īsu aprakstu par savu dzīvi, ko izdalīja visiem jubilejas viesiem.

Jānis dzimis 1933. gada 5. septembrī Rīgā, Latvijā. Vecāki: tēvs Kārlis un māte Elza (dzim. Paukšēns). Dzīvo Lielajā ielā 1, Mazsalacā. Uzsāk skolas gaitas 1939. gadā 1. klasē. Ģimene izbrauc no Mazsalacas 1944. gada 5. septembrī ar

vācu armijas vilcienu, ar to aizbraucot līdz Pālei, Kurzemē. No turienes ar zirgu pajūgu līdz Liepājai, kur iekāpj kuģi *Lapland* kopā ar vecākiem. Kuģis iziet no ostas svētdienas rītā, kad kuģi ir trauksme par redzētām torpēdām. Arī Jānis, stāvot kuģa priekšgalā, redz divas torpēdas tuvojamies. Par laimi kuģis pabrauc uz priekšu, un abas torpēdas aiziet garām – katra pa savu kuģa pusi. Pēc gadiem *Displaced Person* nometnēs Vācijā, 1951. gadā Jānis ar vecākiem ielido ASV ar lidmašīnu.

1953. gadā Jānis beidz *Thomas Jefferson* vidusskolu. 1953. g. – 1958. g. dienē ASV armijā Teksasā, 1958. g. – 1961. g. armijas rezervēs Ņujorkā. Atvaļināts 1962. g. 30. aprīlī seržanta pakāpē. 1957. gadā Jānis pieņem ASV pavalstniecību, vēl būdams armijā. Laikā, kad Jānis ir stacionēts *Fort Bliss*, viņam dota iespēja kļūt par virsnieku. Pirmā reizē Jānim piedāvā 60 dienu kursu, lai tiktu paaugstināts par jaunāko leitnantu. Otro reizi – četri gadi Čikāgas Universitātē un atkal paaugstinājums par jaunāko leitnantu. Pēc Universitātes būtu jākalpo vēl četri gadi; Jānis abas reizes atsaka. Paldies Dievam! Ja šos piedāvājumus Jānis būtu pieņēmis, tad viņš ātri vien būtu nonācis Vjetnamā.

Armijā Jānis spēlē galda tenisu jeb *pingpong* ar diezgan labām sekmēm. Ir viens no labākajiem ne tikai *Fort Bliss*, bet arī citās armijas bazēs. Jānis cer tikt uz 4. armijas fināliem, bet ir klupiens. Proti, rotai jāiet tuksnesī, kur mēģina A-bumbu. Jānis nevar tur būt, jo nav vēl ASV pavalstnieks, un arī uz 4. armijas galda tenisa fināliem netiek.

No 1956. gada Jānis pa dienu strādā un vakaros iet skolā. 1956. – 1962. g. Jānis iegūst gradu Ņujor-

kas pilsētas universitātes inženieru skolā (*City University of New York, Bachelor of Engineering (Electric)*). Iegūst *Professional Engineering* licences Ņudžersijas (1970. g. 27. janvārī) un Ņujorkas pavalstis (1970. g. 20. martā). 1961. g. – 1992. g. Jānis strādā Ņujorkas pilsētas Vides Aizsardzības Tīrā ūdens birojā. Tur pēdējos piecus gadus ir direktora vietnieks (*Deputy Director, Department of Environmental Protection, City of New York*). Viņa pienākumos ir braukt pa ASV un apskatīt jaunas tehnikas, kā arī uz Taivānu un Singapūru, lai pieņemtu tur ražotos elektriskos motors un liellaivas Ņujorkas pilsētas vajadzībām.

1959. gadā pie Ņujorkas Daugavas Vanagu apvienības tiek organizēta futbola kopa. Komanda sastāv galvenokārt no jauniem

spēlētājiem, kas spēlē vietējā līgā zem *NY Latvians* vārda. Otro komandu sauc par Ņujorkas DV komandu un spēlē ar citām latviešu pilsētām. Komanda brauc uz Filadelfiju, Toronto, Čikāgu; spēlē ar labām sekmēm. Jānis ne tikai organizē komandu, bet arī spēlē abās komandās. Diemžēl Jāņa karjera futbolā ir isa jo ir bojāts un jāoperē celgals.

1961. g. 26. augustā Jānis salaulājas ar gaidu vadītāju Maiju Popīti (dzim. 1941. g. 25. februārī). Laulībā ir divas meitas: Ilga dzimusi 1965. g. 6. decembrī, Inta – 1968. g. 4. aprīlī. Ilgai ir divi dēli, Jāņa mazdēli – Ēriks un Raivis.

1991. gadā Vispasaules latviešu inženieru kongresā Rīgā Jānis pārstāv Amerikā dzīvojošos latviešu inženierus un lasa referātus trijās Latvijas universitātēs Rīgā un

Jelgavā. Ar šo Jānim paveras ceļš mājās – uz Latviju.

1992. – 1999. g. Jānis strādā Latvijas pārstāvniecībā ANO. Pienākumos ir sagaidīt augstos viesus, kā Valsts Prezidentu un ministrus lidlaukā un nogādāt viņus viesnīcā. Pēc tam Jānis viņus ved uz ANO vai kādu latviešu sarīkojumu. 1996. gadā prezidents Guntis Ulmanis jāved uz Ņudžersijas latviešu Jaņu sarīkojumu Priedainē. Prezidents atvedis no Latvijas kasti Aldaža alu kā apsveikumu Jānim viņa vārda dienā!

Skautošana vijas cauri visām Jāņa dzīves gaitām, sākot ar Pūču kopa kopnieka dēkām Vācijā. Ir Latviešu skautu organizācija no 1945. gada. Darbojas vairākās vienībās – galvenokārt Rīgas 90. skautu vienībā no 1951. gada, kā skauts, rovers un vadītājs. Laika gaitā ieņem sekojošos amatus:

Roveru dzimtas vecākais
Vienības priekšnieks (1970. g. – 1974. g.)

ASV jendas skautu priekšnieks (1977. g. – 1984. g. un 1990. g. – 1995. g.)

Latviešu skautu priekšnieks (1996. g. – 2005. g.)

No 1990. Latviešu skautu kustības (LSK) sakarnieks ar Latvijas skautu un gaidu centrālo organizāciju (LSGCO).

Jānis saņem Latviešu skautu kustības 50 gadu vadītāju izturības zīmi. 2017. gadā izdota grāmata *Ziemciņu cilts – Latviešu skautisma 100 gadi*. Jānis viens no grāmatas sastādītājiem kopā ar skautu vad. Inti Rupneru un Alvi Eikstrēmu un gaidu vad. Maiju Šķinķi. 2001. g. 5. martā Latvijas Republikas prezidente Vaira Viķe-Freiberga apbalvo Jāni un Maiju ar pietās šķiras Triju Zvaigžņu ordeniem.

Jāņa 90. dzimšanas dienu svinējam netālu no Jāņa un Maijas jaunās mājvietas *West Orange, Ņudžersijā*. Jānis sēdēja pie gaŗa galda, gaidīdams kad viesi ieradīsies. Gaŗa rinda apsveicēju nāca viens pēc otra, kamēr restorāna lielā zālē bija pilna. Sekoja vecākas meitas Ilgas uzruna, šampaniešu tosts un dziesma *Daudz baltu dieniņu!* Starp salātiem un galveno maltīti sākās apsveikumi, un pats pirmais jau izraisīja asaras, kad Jāņa mazdēls Ēriks kavējās atmiņās par savu mīļo Opu. Sekoja laba vēlējumi no klātesošajiem, gan arī sveiciens jubilāram no radiem un draugiem, kas nevarēja ierasties. Bez klišēra, protams, neiztikt šādā apaļā jubilejā – un vēlreiz skanēja dziesmas un laba vēlējumi Jānim un tai sirsniņai, ko viņš mīlē, kamēr katrs tika pie gardā klišēra gabaliņa. Pēc tam, kad svinības beidzās vietējā restorānā, tās turpinājās pie Jāņa un Maijas mājās, kur ciemošanas ilga līdz vēlam vakaram.

Jānis pateicas visiem, kas mēroja gan tuvus, gan tālus ceļus, lai būtu kopā ar viņu šajā nozīmīgajā dienā, un par katru saņemto sveicienu, gan ar mīļiem vārdiem klātienē, gan rakstiski, gan ar video! Jānim savos 90 gados ir bijušas daudzas uzvaras šī dzīves rotaļā. Novēlām Jānim turpināt tikpat sparīgi spēlēt, sportot un uzvarēt, kā līdz šim!

Inta Šķinķe

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

ES ārlietu ministri pulcējušies uz vēsturisku sanāksmi Ukrainas galvaspilsētā Kijivā

Eiropas Savienības (ES) ārlietu ministri pirmdien, 2. oktobrī, pulcējās Ukrainas galvaspilsētā Kijivā uz tikšanās, ko ES ārpolitikas vadītājs Žuzeps Borels un Ukrainas ārlietu ministrs Dmitro Kuleba nosauca par “vēsturisku”, ziņo sabiedrisko mediju portāls *ism.lv*. Tā patiešām ir pirmā reize, kad Ārlietu padomes tikšanās notiek ārpus Eiropas Savienības. Šādi Eiropas valstu ārlietu ministri vēlas izrādīt politisku atbalstu Ukrainai laikā, kad daudzviet ir jūtams nogurums no kara un nepacietība par lēno pretuzbrukuma gaitu. Francijas ārlietu ministre Katrīna Kolonna uzsvēra, ka šāda kopīga tikšanās Ukrainā “ir arī vēstījums Krievijai, ka tai nevajadzētu pašauties uz mūsu nogurumu; mēs tur būsīm vēl ilgi”. Skaidru atbalstu Ukrainai pāuda arī Vācija, sakot, ka Ukrainai nepieciešama palīdzības pakete, kas ietver pretgaisa aizsardzības un energoapgādes stiprināšanu Ukrainā un vairāk generatoru piegādi, lai palīdzētu valstij pārdzīvot ziemu. “Ar šo ES Ārlietu ministru padomi mēs virzām Eiropas Savienību tur, kur pašlaik visspēcīgāk pukst Eiropas sirds – šeit Kijivā, šeit Ukrainā. Ukrainas nākotne ir Eiropas Savienībā, mūsu brīvības kopienā. Un tā drīz stiepsies no Lisabonas līdz Luhanskai. Ar katru ciematu, ar katru metru, ko Ukraina atbrīvo, ar katru metru, kur tā glābj savus iedzīvotājus, tā arī bruģē ceļu uz Eiropas Savienību. Un mēs kā Eiropas partneri un draugi turpināsim atbalstīt Ukrainu katru dienu,” solīja Vācijas ārlietu ministre Annalēna Bērboka. Savukārt vērtējot pēdējā laikā radušās neskaidribas saistībā ar ASV atbalstu, Ukrainas ārlietu ministrs Dmitro Kuleba sacīja: “Mēs nejutām, ka ASV atbalsts Ukrainai būtu sagrauts, jo ASV labi apzinās, ka Ukrainā uz kārts tiek likts krietni vairāk nekā tikai Ukraina. Runa ir par pasaules stabilitāti un paredzamību. Tādēļ es ticu, ka mēs spēsim rast vajadzīgos risinājumus.”

***

Rosina ļaut atņemt Latvijas pilsonību pretvalstiskiem naturalizētiem pilsoņiem

Jaunā vienotība (JV) sagatavojusi grozījumus Pilsonības likumā, kas ļautu atņemt Latvijas pilsonību bijušās PSRS pilsoņiem, kuŗi pārkāpuši naturālizācijas jeb Latvijas pilsonības iegūšanas laikā doto solījumu un

rīkojušies pret Satversmē nostiprināto demokrātisko valsts iekārtu. Saeimas deputāti sagatavojuši grozījumus, lai pilnveidotu Pilsonības likumā paredzēto Latvijas pilsonības atņemšanas tiesisko rēgulējumu. JV deputāti ar sagatavotajiem grozījumiem iepazīstināja koalīcijas sadarbības partnerus. Atbilstoši likumam, ja persona izdarījusi pārkāpumu pret Latvijas Republiku un tas grauj pilsoņa un valsts izveidojušās tiesiskās attiecības, personai atņem Latvijas pilsonību ar nosacījumu, ka persona nekļūst par bezvalstnieku. “Ņemot vērā, ka bijušās PSRS pilsoņiem ir iespēja iegūt PSRS tiesību pārņemējas – Krievijas Federācijas – pilsonību, iecerētie grozījumi neradīs situāciju, ka persona kļūst par bezvalstnieku,”

skaidro Saeimas Juridiskās komisijas un Krimināltiesību un sodu politikas apakškomisijas priekšsēdētājs Andrejs Judins (JV). Tādēļ JV sagatavotie grozījumi nebūtu tieši saistīti ar starptautiskās Konvencijas par bezvalstniecības samazināšanu nosacījumu, ka pilsonību nevar atņemt personai, kuŗai nav kādas citas valsts pilsonības.

***

Bridina par Krievijas vērsanos pret Latvijas pilsoņiem

Ārlietu ministrijas rīcībā esošā informācija liecina, ka Krievija (KF) varētu būt veikusi darbības NVS (Neatkarīgo Valstu Sadraudzība) ietvaros, lai vērstos pret Latvijas esošām un bijušām amatpersonām, kuŗas ir piedalījušās tādu lēmumu pieņemšanā, kas vērsti uz KF agresijas pret Ukrainu nosodišanu un KF ietekmes mazināšanu ES dalībvalstīs. Pagājušās nedēļas nogalē Ārlietu ministrija sniedza palīdzību Latvijas valstspiederīgajam, kuŗu KF varas iestādes bija pieprasījušas aizturēt viņa vizītes laikā vienā no NVS valstīm. Kā liecina ĀM rīcībā esošā informācija, šis pieprasījums nebija izdots saskaņā ar vispārpieņemto starptautisko praksi un bija politiski motivēts. Pateicoties Latvijas ārlietu dienesta aktīvai rīcībai un konkrētās NVS valsts – Kirgizstānas konstruktīvai sadarbībai, Latvijas valstspiederīgais veiksmīgi un operatīvi atgriezās Latvijā. Iespējams, ka šāda KF rīcība var tikt vērstā ne tikai pret Latvijas, bet arī citām KF nevēlamām ES dalībvalstu esošām un bijušām amatpersonām. Nevar izslēgt, ka šādi pieprasījumi tiek izdoti ne tikai NVS valstīm, bet arī citām valstīm, ar kuŗām Krievijai ir laba sadarbība. Latvijas Televīzija ziņo, ka ĀM sniedza palīdzību bijušajam Saeimas deputātam, ekonomistam Vjačeslavam Dombrovskim. Dombrovskis kā mācībspēks bija devies uz Eiropas

Drošības un sadarbības organizācijas akadēmiju Kirgizstānas galvaspilsētā Biškekā, kur pasniedz divus kursus par ekonomiku. “Latvijas hokejisti un basketbolisti nav vienīgie, kas spējīgi gāzt kalnus. Mūsu vēstnieku un ārlietu dienestu darbība plaši sabiedrībai bieži nav redzama un zināma. Bet viņi gāz kalnus! (...)man ļoti paveicies, ka es šodien esmu Rīgā, nevis Maskavā,” sacīja Dombrovskis.

***

Žoga būvniecību uz Latvijas-Balkrievijas robežas plāno pabeigt šogad

Žoga būvniecību uz Latvijas-Balkrievijas sauszemes robežas aptuveni 112 kilometru garumā plānots pabeigt līdz šī gada beigām, bet nākamā gada vasarā žoga izbūvi aptuveni 30 km garumā plānots pabeigt arī posmos gar publiskajiem ūdeņiem. Par žoga izbūvē šobrīd panākto progresu iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis pārliecinājās vizītes laikā Latgalē, apmeklējot Krivandas un Robežnieku robežapsardzības nodaļas un tiekoties ar Valsts robežsardzes un VNĪ vadību, kas savukārt informēja par plānotajiem pasākumiem, lai būvniecības procesu paātrinātu. Kopumā Latvijas Austrumu robežas infrastruktūru, izņemot tehnoloģisko infrastruktūru, plānots pilnībā pabeigt un apriņķot 2025. gadā, lai uz visas Austrumu robežas būtu izveidota moderna un efektīva robežapsardzības infrastruktūra.

Latvijas-Krievijas robeža ir 283,6 kilometrus gara. Šobrīd robežas joslas infrastruktūra ir izbūvēta aptuveni 230 kilometru garumā, ir izveidotas patruļtakas (koka laipas vai sasmalcinātas koksnes klājuma segums (šķelda), dabiskās grunts seguma ceļš un caurtekas) un četri iekaramie trošu tilti. Savukārt žogs ir izbūvēts aptuveni 99 kilometru garumā.

***

Valsts Drošības dienests strādā aktīvāk

Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā aizvadītā gada 24. feb-

ruārī Valsts drošības dienests (VDD) kopumā sācis 40 kriminālprocesus un no Valsts policijas pārņēmis četrus kriminālprocesus saistībā ar aktīvitātem Krievijas agresīvās ārpolitikas atbalstam. 20 kriminālprocesos dienests konstatēja vienlaikus divu noziedzīgu nodarījumu pazīmes, proti, genocīda, noziegumu pret cilvēci, noziegumu pret mieru un kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu, kā arī nacionālā un etniskā naida vai nesaticības izraisīšanu pret latviešiem un ukraiņiem. Deviņi kriminālprocesi sākti par nacionālā un etniskā naida vai nesaticības izraisīšanu. Vienā kriminālprocesā VDD konstatēja vienlaikus iespējamu nacionālā naida un nesaticības izraisīšanu un Eiropas Savienības noteikto sankciju pārkāpšanu. Savukārt astoņi kriminālprocesi sākti par genocīda, noziegumu pret cilvēci, noziegumu pret mieru un kara noziegumu publisku slavināšanu un attaisnošanu. Viens kriminālprocess sākts par atbalsta sniegšanu finanšu līdzekļu un citas mantas vākšanā ar nolūku nodot kaŗadarbībā Ukrainā iesaistītajiem Krievijas kaŗavīriem. Papildus minētajiem 44 kriminālprocesi kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā VDD ir informējis sabiedrību par četriem kriminālprocesi, kas sākti uz aizdomu pamata par spiegošanu. Trīs no šiem kriminālprocesi, kas sākti vēl pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā, VDD ir nosūtījis prokuratūrai kriminālvajāšanas sāksanai. Pašlaik divos no kriminālprocesi ir stājies spēkā notiesājošs spriedums – piecu un astoņu gadu cietumsods.

***

Saeima apstiprina jauno Nacionālās drošības koncepciju

28. septembrī Saeima apstiprināja jauno Nacionālās drošības koncepciju (NDK), kuŗā noteikti valsts apdraudējuma novēršanas stratēģiskie pamatprincipi un prioritātes jaunu politikas plānošanas dokumentu, tiesību aktu un rīcības plānu nacionālās drošības jomā izstrādei. Pārskatīt līdzšinējo koncepciju bija nepieciešams arī starptautiskās drošības situācijas būtiskas pasliktināšanās dēļ kopš Krievijas pilna mēroga militārā iebrukuma Ukrainā. Koncepcijā norādīts, ka draudi Latvijas nacionālajai drošībai ir saistīti ar situācijas attīstību starptautiskajā drošības vidē, Krievijas izvērsto kaŗu Ukrainā, hibrido apdraudējumu, ļaunprātīgām kiberaktivitātem un starptautiskā terorisma tendencēm.

***

Eiropas Pilsoņu balvas pasniegs sarunu festivālam “Lampa” un Twitter konvojam

6. oktobrī svinīgā ceremonijā Eiropas Pilsoņu balvu pasniegs šī gada laureātiem – sarunu festivālam “Lampa” un Twitter konvojam. Laureātu pārstāvji svinīgā ceremonijā saņems Eiropas Pilsoņu balvas medaļas un piedalīsies diskusijā par demokrātiskas dzīves prasmēm.

Eiropas Pilsoņu balva ir Eiropas mēroga apbalvojums, ko EP katru gadu piešķir par izcilu sasniegumiem un ieguldījumu, veicinot Eiropas Savienības iedzīvotāju savstarpējo sapratni un saliedētību, kā arī sekmējot pārrobežu sadarbību ES. Balvu piešķir arī par ikdienas darbību, kas apliecina un sabiedrībā nostiprina ES Pamattiesību chartā paustās kopējās vērtības – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti. Katru gadu balvu piešķir ne vairāk kā 50 laureātiem no visas Eiropas, vismaz vienam no katras dalībvalsts. Šogad balva piešķirta 30 laureātiem, un šī ir otrā reize, kad balvu ieguvuši divi laureāti no Latvijas.

***

Latvijā pārspēts vairāk nekā 130 gadus sens siltuma rekords

29. septembrī Latvijā pārspēts vairāk nekā 130 gadus sens siltuma rekords. Bauskā gaisa temperatūra paaugstinājās līdz plus 24,5 grādiem pēc Celsija, pārspējot nacionālo siltuma rekordu. Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem, 1892. gadā Rīgā gaisa temperatūra paaugstinājās līdz plus 23,7 grādiem. Jauni maksimālās gaisa temperatūras rekordi pārspēti vairāk nekā 15 novērojumu stacijās. Kā ziņots, šonedēļ Latvijā bija septembra pēdējai nedēļai neierasti silts laiks un atsevišķās dienās tika pārspēti gan novērojumu stacijās fiksētie siltuma rekordi, gan nacionālie siltuma rekordi.

(Turpinājums 8. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 7. lpp.)

KULTŪRAS ZIŅAS

***

Aktierim Uldim Dumpim – 80

3. oktobrī Latvijas Nacionālajā teātrī godināja aktieri Uldi Dumpi 80.gadu jubilejā. Aktieris piekrita šajā dienā būt uz Nacionālā teātra skatuves, lai satiktu ne tikai kolēģus no sava un citiem teātriem, bet arī skatītājus. Dumpis dzimis 1943. gada 3. oktobrī Bauskā. Bērniņu pavadījis dzimtas mājās “Dumpjos” Īslīces pagastā, vēlāk ar māti pārcēlušies uz Rundāles pagastu un Bausku. Skolas gaitas mākslinieks iesācis Īslīces pamatskolā, mācījies Pilsrundāles septiņgadīgajā skolā, 1961.gadā beidzis Bauskas vidusskolu. Mācījies arī

mūzikas skolā spēlēt klavieres, trompeti un spēlējis basketbolu sporta skolā. 1965. gadā Dumpis absolvējis Latvijas Valsts konservatorijas Teātra fakultātes Aktieru nodaļu un sācis strādāt Nacionālajā teātrī. Atveidojis nozīmīgas lomas teātrī, radio un televīzijas teātrī. Par viņu sarakstītas grāmatas – 2003.gadā klajā nāca Diānas Spertāles grāmata “Uldis Dumpis. Spoguļattēls”, savukārt 2015. gadā dienasgaismu ieraudzīja Līgas Blauas grāmata “Uldis Dumpis. Zemgalietis”.

***

Rudens kameramūzikas festivālu Rīgā atklās stīgu kvartets no Parīzes

Lielajā ģildē 8. oktobrī stīgu kvartets no Parīzes “*Quatuor Ébène*” atklās Rudens kameramūzikas festivālu. Kameransamblis ir 2022.gada *Gramophone* balvas laureāts un 2023. gada *Gramophone* balvas nominants. Koncertprogrammā izskanēs Jozefa Haidna Stīgu kvartets, Bēlas Bartoka Trešais un Franča Šūberta 15. stīgu kvartets. Savus pirmos panākumus kvartets guva 2004. gadā ARD mūzikas konkursā Vācijā, nodrošinot sev apbal-

vojumus arī citos konkursos.

Mazajā ģildē 12.oktobrī koncertprogrammā “Šūberts, Mocarts, Britens. Čuksti un vēsmas” mūzicēs altists Dāvis Sliečāns un pianists Aleksandrs Kalējs. Rudens kameramūzikas festivālā viņi debitēs kā duets *deGlosa*. Koncertā skanēs ukraiņu vecmeistara Valentīna Silvestrova “Epitāfija”, Franča Šūberta “*Arpeggione*”, Volfganga Amadeja Mocarta sonāte un Bendžamina Britena kameramūzikas skaņdarbs.

Spīkeru koncertzālē 13.oktobrī uz skatuves atgriezies trio “*Art-i-Shock*”, kurā spēlē Guna Šnē (čells), Agnese Egliņa (klavieres) un Guntars Freibergs (perkusijas). Programmā izskanēs Pēterā Vaska Tokāta un “Trīs skatieni”, Andra Dzeniša “*Nimbus*”, Platona Buravicka “*Voltāža*”, Aleksandra Avrameca “*Lunar Shadows*”.

Lielajā ģildē 14. oktobrī festivāla noslēguma koncertā uz vienas skatuves pirmoreiz tiksies diriģents Klemenss Šults un *Sinfonietta Rīga* mūziķi, kopīgi atskaņojot Tomasa Adesa “*Shanty - Over the Sea*”, Jozefa Haidna uvertīru operai “*Neapdzīvotā sala*”, Ludviga van Bēthovena

“Otro simfoniju” un kopā ar arfisti Ievu Šablovsku un obojistu Egilu Upatnieku – šī gada

jubilāra, poļu modernista Vitolda Lutoslavska “Dubultkoncertu obojai, arfai un kamerorķestrim”.

Rudens Kameramūzikas Festivāls

Straumēni

Red. Daugavas Vanagu nams Londonā

Kas īsti notiek ar latviešu īpašumiem Lielbritānijā?

Trauksmainas ziņas vēsta Latvijas ziņu portāls *Apollo* un TV raidījums *360TVziņneši* – atsaucoties uz ziņu, ko, savukārt, vēstījis Lielbritānijas BBC, – latviešu organizācijai *Daugavas Vanagu fonds* Lielbritānijā piederošie vēsturiskie īpašumi Straumēni un Daugavas Vanagu nams Londonā, *Queensborough Terrace* 72, nokļuvuši zem britu maksātnešpējas administrācijas “āmura”. Straumēnu muižas administrējošais uzņēmums “*LWT Trading UK Ltd.*” pēkšņi kļuvis maksātnešpējīgs. Septembra pēdējās dienās no muižā izvietotās viesnīcas izraidīti viesi, atceltas kāzu svinību rezervācijas, darbiniekiem neizmaksātas algas.

Straumēni ir leģendāra vieta, latviešu celta un lolota. Te tiekas tautieši, vecā trimda un jauniebraucēji, lai svinētu “pasaulē lielākās Jāņu svinības”, kā to allaž uzsver svinību rīkotājorganizācija “Bērzes Strazdi”. Te Latvijas vēlēšanās vienmēr ticis iekārtots iecirknis, te notikuši latviešu kultūrai svarīgi pasākumi. Lai Straumēni uzplauktu par Anglijas vidienes pērli ar viesnīcu, restorānu un dabas parku, savulaik tika “upurēta” pazīstamā viesnīca Rīgā “Radi un draugi”, pēc kuņas joprojām skumst tautieši, kas ierodas dzimtenē no visas pasaules. Proti, viesnīca tika pārdota igauņiem.

Līdz ar Straumēnu dramu “zem sietiņa” varētu nonākt arī leģendārais Londonas Vanagu nams, kas visus šos gadus ir pildījis latviešu centra funkcijas. Lieki piebilst, ka šis nams Lon-

donas centrā ir dārgs, ļoti dārgs īpašums arī naudas izteiksmē.

Skumji, bet sen jau vairs nav Anglijas Almelijas, ne tik sen – skaistās, iekoptās, latviešu vēstures stāstiem apvītās Rovfantas. Kāpēc?

Daugavas Vanagu Centrālās valdes priekšsēža Aivara Sinkas komentārs par Straumēniem un Londonas DV namu, atsaucoties uz ziņām medijos par Anglijas Daugavas Vanagu īpašumiem.

“Ir nepatīkami, ka dzeltenā prese un televīzija salūko par savu mērķi iestādes un cilvēkus, kas bez atalgojuma strādā sabiedrības un tautas labā. Pelnīt īslaicīgi uz puspatiesības un it kā skandālu pamata ir dažu dzīves jēga, tādēļ godīgiem cilvēkiem ir labāk izvairīties no šādiem cilvēkiem.

Vēlos paust trīs pamata faktus: 1) Straumēni un Londonas Daugavas Vanagu nams abi pilnībā pieder Daugavas Vanagu Fondam un ir bez parādsaistībām; 2) pārtraucot viesnīcu un kāzu biznesu Straumēnos, likvidējot tās apsaimniekošanas firmu, ir sperts kaut sāpīgs solis, bet pareizais nākotnei; 3) Daugavas Vanagu Fonda (DVF) valdē ir arī talantīgi un darbīgi cilvēki, kas strādā priekšsēdes Ilzes Grickus vadībā, lai vadītu un attīstītu šos sabiedriskos īpašumus – es viņiem pilnībā uzticos.

Tā kā es pats agrāk biju DVF priekšsēdis, saprotu šo īpašumu vēsturi un arī apzinu atbildību

par agrākiem lēmumiem un darbību. (..)

Turpināt Straumēnos saimniekot tāpat kā senāk, nebija laba izvēle – ja tā mēs būtu mēģinājuši, tad iznākums būtu bijis ļoti nepatīkams. Vajadzība ieguldīt naudu lielajā Straumēnu mājā un Straumēnu teritorijā bija neizbēgama, un to eventuāli finansēt ar Rīgas viesnīcas “Radi un draugi” pārdošanu bija arī neizbēgams iznākums. Bet, atrast veidu, kā panākt peļņu no atjaunotiem Straumēniem, par spīti ieguldītām milzu pūlēm no darbinieku un valdes puses, nav līdz šim izdevies. Viesnīcas un kāzu biznesa modelis bija neveiksmīgs. (..) Un tas nebija peļņas nolūkā, bet lai turpinātu pukstēt Straumēnu latviskā sirds. Kāzu un viesnīcas biznesu vadīja atsevišķa firma – nevis valde! –, tāpēc DVF ir tagad iespēja darboties tālāk Straumēnos, meklējot jaunus nākotnes ceļus.

Vadība nozīmē darbu, nevis varu; strādāt komandā, nevis komandēt, uzņemties atbildību par ne tikai labo, bet arī sliktu. Šis vadības īpašības netrūkst ne Ilzē Grickus, ne Daugavas Vanagu Fonda valdē. Iesaku lasītājiem ignorēt dzeltenās preses vai sociālo mediju gudrinieku izaicinājumus! DVF valde un darbinieki strādā diennaktīm, lai ieviestu jaunās struktūras, un zinu, ka arī turpmāk Straumēni un Londonas nams būs centrs latviešu sabiedrības saliedēšanai, kultūras atbalstam, aprūpei un Latvijas stiprināšanai.”

Red.

JURIS
LORENČS

28. septembrī pašpasludinātās Kalnu Karabachas republikas lideris Samvels Šahramanjans izdeva dekrētu, ka no 2024. gada 1. janvāra viņa vadītā valsts pārstās pastāvēt. Tikmēr līdz pirmdienas, 2. oktobra rītam Kalnu Karabachu jau bija pametuši ap 120 tūkstošiem armēņu, tāpat gandrīz visi republikas iedzīvotāji. Azerbaidžānas varas iestādes gan izdeva aicinājumu viņiem "palikt uz vietas un iekļauties daudz nacionālajā Azerbaidžānas sabiedrībā". Tā gan ir tikai oficiālo varas iestāžu reakcija, sociālajos tīklos lasāmi aicinājumi "atbēgt armēņiem", "aizdzīt pavisam", "uz neatgriešanos" utt. Tas nozīmē, ka Kalnu Karabachas republika faktiski beigusi pastāvēt trīs mēnešus pirms dekrēta noteiktā termiņa. Līdz ar vietējo iedzīvotāju aizbraukšanu, istenībā bēgšanu, beidzas divus gadu tūkstošus ilgā armēņu klātbūtne šajā Kaukaza reģionā.

Bet vispirms neliels ieskats vēsturē. Neraugoties uz to, ka ap 90 % Kalnu Karabachas iedzīvotāju bija armēņi, 1923. gadā Padomju Savienība Kalnu Karabachas autonomo apgabalu iekļāva Azerbaidžānas padomju sociālistiskās republikas sastāvā. Tā robežas speciāli tika izveidotas tā, lai Armēnijai nebūtu tiešas pieejas Kalnu Karabachai. Īsta bumba ar laika degli! Reģionā saglabājās etniskā spriedze.

PSRS sabrukuma laikā, 1990. gadu sākumā, izcēlās pirmais Kalnu Karabachas karš, kurā uzvarēja Armēnija. Kontroli pār teritoriju pārņēma Erevānas atbalstīta armēņu valdība. Izveidojās tā saucamā Kalnu Karabachas tautas republika ar galvaspilsētu Stepanakertu. Jauno politisko veidojumu gan neatzina neviena pasaules valsts, to neuzdrošinājās darīt pat Armēnija. Tobrid Kalnu Karabachā dzīvoja ap 150 tūkstošu armēņu (vietējie azerbaidžāņi bija aizbēguši). Neatzītā valstiskā veidojuma teritorija bija 11 tūkstošus kvadrātkilometru liela (sestā daļa no Latvijas), armija – 20 tūkstoši kaņavīru un virsnieku. Kalnu Karabacha ir spilgts piemērs pretrunai starptautiskajā likumdošanā, kad saduras nācijas pašnoteikšanās tiesības un valstu robežu nemainīguma princips. Neraugoties uz faktu, ka separātisti ar Armēnijas atbalstu okupēja lielu daļu Azerbaidžānas teritorijas, pasaule šo faktu uztvēra visai iecietīgi. Iemesli bija divi. Pirmais – atmiņas par Osmaņu impērijas laikā notikušo armēņu genocīdu, kurā laikā no 1915. līdz 1918. gadam tagadējās Turcijas teritorijā tika nogalināti ap 1,5 miljoni armēņu. Otrais – plašās un ietekmīgās armēņu diasporas atbalsts. Tiek lēsts, ka kopējais armēņu skaits pasaulē ir ap 13 miljoniem cilvēku, no kuriem tikai trīs miljo-

ni dzīvo pašā Armēnijā. Lielākās armēņu diasporas šodien ir: Krievijā – trīs miljoni, ASV – divi miljoni, Francijā – ap 500 tūkstošiem, Gruzijā – 300 tūkstoši, Libānā – 150 tūkstoši, Irānā, Argentīnā un Vācijā – 100 tūkstoši. Latvijā dzīvo apmēram 5000 armēņi. Te gan jāpiebilst, ka šī statistika drīzāk atspoguļo armēņu izcelsmes personu skaitu, reālie skaitļi (cilvēki, kuri apzinās un kopj savas armēņu saknes) ir pieticīgāki.

2019. gada septembrī man bija iespēja intervēt Armēnijas ārlietu ministru Zohrabu Mnatsakanjanu (saruna tika publicēta laikrakstā *Latvijas Avīze*, tā pieejama portālā *la.lv*). Sarunā piešķārāties arī Kalnu Karabachai. Lūk, ministra vārdi: "Armēnija ir pats ciešākais, faktiski vienīgais Kalnu Karabachas sabiedrotais, tās drošības garantants. Patlaban reģionā valda militārs līdzsvars. Gan Kalnu Karabachai, gan Armēnijai ir pietiekoši daudz gribas un resursu, lai šo situāciju saglabātu." Gadu vēlāk, 2020. gada septembrī, uz Kalnu Karabachas robežas atsākās smagas kaujas, kurās Azerbaidžānas armijai izdevās atkarot lielu daļu no armēņu kontrolētās teritorijas. Kaņadarbībā kopumā dzīvību zaudēja aptuveni 6 500 cilvēku. Reģionā tika ievesti Krievijas miera uzturēšanas spēki. Tie apsargāja vienīgo ceļu, kas savienoja Kalnu Karabachu ar

Armēņi zaudē Karabachu

Armēniju, tā saucamo Lačinas koridoru. Faktiski Armēnija un Kalnu Karabachas republika šajā karā zaudēja. Kā izrādījās, modernajā karā nevar uzvarēt ar cīņas gribu un varonību vien. Armēņu spēki bija bruņoti ar padomju laiku tankiem, bruņumašīnām un artilēriju. Šo tehnoloģiski novecojušo tehniku dažās dienās iznīcināja azerbaidžāņu ricībā esošie, turku ražotie "Bayraktar" bezpilota lidaparāti. Tāpat azerbaidžāņiem palīdzēja turku militārie padomnieki. Ieguvēja bija arī Krievija. Tās kaņaspēks tagad atradās ne tikai Armēnijā (kur krieviem ir liela kaņabaze), bet nu jau arī Azerbaidžānā. Lielisks instruments draudiem un šantāžai!

Šī gada 19. septembrī, izmantojot Armēnijas vājumu un Krievijas aizņemtību karā Ukrainā, Azerbaidžānas kaņaspēks atkal sāka plaša mēroga militāro operāciju Kalnu Karabachā. Pēc nepilnas diennakts abas puses vienojās par pamieru, kas faktiski nozīmēja Kalnu Karabachas kapitulāciju un reģiona atgriešanos pilnīgā Azerbaidžānas kontrolē. Krievijas "miera kontingents" neiejaucās. To arī nebija jēga darīt, jo azerbaidžāņu pārspēks bija nesalīdzināmi lielāks. Šobrīd vislielākā ieguvēja ir Azerbaidžāna. Tā ir uzvarējusi karā un atjaunojusi suverenitāti pār zaudētām teritorijām. Notikušais kalpo kā iedvesmojošs

piemērs Gruzijai, Moldovai un Ukrainai, kuņu teritorijas šobrīd okupē Krievija. Liecība, ka arī postpadomju telpā svešu varu okupācija agrāk vai vēlāk beidzas. Kalnu Karabachas režīms bija ne tikai armēniskais, bet diemžēl arī prokrievisks. Cerot uz lielāku Krievijas atbalstu, politiķi apsveica okupēto Ukrainas reģionu iekļaušanu Krievijas sastāvā. Tagad viņi vaino Krieviju, ka tā esot pametusi Kalnu Karabachu likteņa varā. Viss beidzies ar to, ka Armēnija cietusi sakāvi un Karabacha ir zaudēta.

Taču, lai cik paradoksāli tas varbūt izklausītos, ilgākā laika perspektīvā Armēnija var izrādīties ieguvēja. Tai vairs nenāksies cīnīties par iluzoriem, nesaņiedzamiem mērķiem. Beidzot ieviesusies skaidrība par nākotni un iespēja pievērsties valsts sakārtošanai, reformām un ekonomikas attīstībai.

Labā ziņa ir tā, ka zaudējusi arī Krievija. Tas ir tikai laika jautājums, kad Azerbaidžāna palūgs Krievijas "miera uzturētājiem" izvākties no savas teritorijas. Krievija vairs nevarēs "bojāt gaisu" un "zvejot zivis duļķainā ūdenī". Pagaidām tai vēl paliek viena kaņabaze Armēnijā.

Jācer, ka Armēnija nākotnē izvēlēsies rietumniecisku kursu un arī šiem "atbrīvotājiem" tiks parādītas durvis.

Stāsts par brīvību

SALLIJA
BENFELDE

Latvijas novados pirmizrādi piedzīvo režisores Ilzes Kungas-Melgailas spēlfilma "Mana brīvība". Latvija šo filmu izvirzījusi ASV Kinoakadēmijas *Oskara* balvai.

Tā ir filma par Atmosdas laiku, par mūsu brīvību, par Itu Kozakēviču, kuņa Atmosdas laikā kļūva par vienu no redzamākajām un nozīmīgajām mazākumtautību līderēm centienos pēc brīvības un neatkarības. Viņas sacītais "Par jūsu un mūsu brīvību!" kļūva par Latvijā dzīvojošo poļu, ukraiņu, baltkrievu un krievu lielo aicinājumu. Īta bija Latvijas poļu savienības priekšsēdētāja, 1990. gadā viņu ievēlēja par Augstākās padomes deputāti, viņa kļūva par Cilvēktiesību un nacionālo jautājumu komisijas priekšsēdētāju. Īta bija poliete, filoloģe, pārvaldīja deviņas valodas, un var apgalvot, ka Īta Kozakēviča bija īsta, patiesa un inteligenta. Viņas pēkšņā nāve trīsdesmit piecu gadu vecumā bija trieciens, zaudējums Latvijai. 1990. gada 28. oktobrī Īta Kozakēviča Italijā piedalījās Vispasaules ārzemju poļu biedrību konferencē un noslika, peldoties Tirēnu jūrā pie Gaetas. Viņas nāves apstākļi joprojām

nav īsti skaidri – vai tiešām Ītas sirds neizturēja milzīgo darba slodzi un stresu, vai arī kāds "palīdzēja", lai tā notiktu.

Tomēr filma nav tikai par Ītu, tā ir par mums visiem, par to, ka, par spīti domstarpībām, tikai plecu pie pleca varējām atgūt neatkarību un brīvību. Filmas režisore intervijā žurnālam *Ir saka*, ka īsta brīvība ir tad, ja cilvēki nebaidās un ir gatavi arī kaut ko upurēt, atdot citu dēļ, tautas dēļ. "Tagad domāju – kā mēs esam nonākuši līdz tik lielam rūgtumam par savu valsti? Ko esam pazaudējuši no Atmosdas sapņa un tā laika sajūtām, mērķtiecības un apņēmības? Vai brīvas valsts ideja nav pazudusi mūsu ikdienas rūpēs un gājienā uz labklājību? Un kas mums, tik mazai tautai, ir labklājība? Nemot vērā ģeogrāfisko atrašanās vietu, iedzīvotāju skaitu, iespējas un mūsu vēsturi – kas ir labklājība?", pieminētajā intervijā vaičā četrus bērnu māmiņa, režisore Ilze Kunga-Melgaila. Viena no atbildēm, manuprāt, ir – esam aizmirsuši, ka Latvijā dzīvo arī citu tautību cilvēki. Protams, latviešu valoda un kultūra ir mūsu valsts valoda un kultūra, tai būtu jābūt kā lielai

un siltai sēģenei, zem kuņas katrs var justies silti un droši, ar savu valodu, savām dziesmām, izrakstītajām sēģenēm un kopīgo brīvību un mīlestību pret Latviju. Formāli, protams, tā ir, Latvijā ir mazākumtautību biedrības, pasākumi, bet aizvien biežāk ar mazākumtautībām daudzi cenšas runāt ar dusmām, pamācot un solot sodīt. Atkal jāteic, ka likumi ir jāievēro, bet ja ar cilvēkiem sazinās naida vai vienaldzības valodā, atbilde ir tāda pati. Latvijā nav mazākumtautību līderu, kuņiem īsti uzticētos gan latvieši, gan citu tautību cilvēki. Karš Ukrainā gan ir apvienojis un saliedējis daudzus, tomēr ikdienu nereti ir bēdīga.

Manuprāt, atbilde ir Rīgas Stradiņa universitātes asociētā profesora, filozofa Venta Siļa *Facebook* rakstītājā: "Vērtības ir valstiskuma pamats. Kāpēc cilvēki vispār apvienojas kaut kādās grupās – ciltīs, bet pēc tam arī valstīs? Tāpēc, ka uzticas viens otram un mīl viens otru. Un tāpēc var pajauties uz otru, sadarboties un saprast viens otru. No šejienes tālāk izriet visas pārējās vērtības – izpalīdzība, drosme utt. Satversmē, starp citu, ir noteiktas sabiedrības

kopīgās vērtības un pastāvēšanas mērķi: "latviešu valoda, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene". Pašreiz notiekošā politiskā krīze, kuņu te Liepnieks (*polittechnologists – aut.*) apzīmējis ar frazi "Mēs nepatīkam viens otram", patiesībā ir tādu politdarboņu, kā viņš pats, radīta krīze. Ētikas krīze. (..) izeja no tās ir diezgan acīmredzama: atgriešanās pie ētikas kā pie sociālo attiecību pamata. Atgriešanās pie vērtībām, kas tiek praktizētas ikdienā, jo tikai tā šīs vērtības vispār var eksistēt – nevis vārdos, bet darbos."

Var tikai piekrist gan režisores, gan profesora sacītajam, tā domā ļoti daudzi Latvijas iedzīvotāji. Tā domā cilvēki arī citās pasaules valstīs, bet situācija nav vienkārša. Ukrainas nākotnes institūta starptautiskās politikas eksperts Ilja Kusa savā blogā raksta: "Situācija Slovēnijā un citās valstīs mainīsies. Un reizēm ne tā, kā mēs gribam. Vēlēšanas ir gaidāmas Polijā, Lielbritānijā, ASV un Eiroparlamentā." Jāpiebilst, ka Slovēnijā vēlēšanās visvairāk balsu ieguva populistiskā ekspremjera Roberta Fica vadītā promaskaviskā partija

Smer-SD. Bet Polijā, Varšavā, 1. oktobrī pilsētas centrā pulcējās tūkstošiem protestētāju no opozīcijas pret valdošo partiju "Likums un taisnīgums". Kā zināms, valdošā partija "Likums un taisnīgums", kas bieži konfliktē ar Eiropas Savienību un saskārusies ar apsūdzībām par likuma varas grausšanu valstī, šobrīd aptaujās ieņem pārliecinošu pārsvaru. Par to gatavi balsot aptuveni 35% vēlētāju. Vēlēšanas notiks 15. oktobrī.

Mēs tiešām esam dažādi, nereti balsis var iegūt, solot lielāku sviestmaizi ar biežāku desas šķēli. Ētika tiek nolikta maliņā, jo to sviestmaizīti vajag katru dienu. Tomēr nav un nevar būt patiesas un īstas brīvības bez ētiskām, cilvēciskām pamatvērtībām.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda fināciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

INGUNA DAUKSTE-SILASPROĢE

Grāmatizdevējs Helmars Rudzītis un viņa autori. Neliels ieskats

„Ja vēlos, varu lūkoties uz manām grāmatām, mana mūža darba lielāko daļu”

I. Vēstulē Lalitai Muižniecei 1995. gadā grāmatizdevējs Helmars Rudzītis atzinis: „Esmu laimīgs, ka visu mūžu esmu varējis darboties ar grāmatām, ar darbu, ko vienmēr esmu mīlējis. Tā jau radušās tās gaŗu gaŗās latviešu grāmatu rindas.” Lielāko mūža daļu Helmars Rudzītis nodzīvoja tālu projām no Latvijas, taču šie vārdi precīzi izteic viņa būtību un dzīves jēgu. Jo darbošanās grāmatniecībā ir apļiecinājums viņa noturīgajai interesei par rakstīto vārdu un domām par lasītāju.

Ši gada 20. jūnijā 120. dzimšanas diena tika atzīmēta latviešu grāmatniecības vēsturē nozīmīgai personībai – izdevējam Helmaram Rudzītim, kuŗa dzīves ģeografijā ieauostas dažādas vietas: dzimis Rīgā, mācījies Zaubes privātskolā un vēlāk Pēterā reālskolā. Pirmā pasaules kaŗa laikā ar vecākiem nonācis Pēterpilī, kur aizrāvis ar teātra spēlšanu. Pēc kaŗa atgriezies Latvijā, turpināja skolas gaitas Rīgas Valsts tehnikumā, tās apvienojot ar statista darbu Latvijas Nacionālajā operā (šeit tika sa-stapts operdziedātājs Mariss Vētra; vēlākos gados Amerikā Helmars Rudzītis izdevis vairākas viņa atmiņu grāmatas, tostarp par gadiem operā – “Mans baltais nams”, 1955). Taču jau kopš bērnības iepazīta aizraujošā grāmatu pasaule Helmaru Rudzīti pamazām pārņēma savā varā. “Vienīgi latviešu valodas stundas mani kaut cik iepriecināja, sevišķi tad, kad skolotājs Bergs piegriezās rakstniecībai. Tā bija mana pasaule. Bergs bieži lika rakstīt domrakstus, un tie man padēvās. [...] Laikam Berga ietekmē jau pirmajā mācību gadā, pirmo reizi mūžā, kļuva par redaktoru un izdevēju vienā personā,” atminas Helmars Rudzītis. Un te nu meklējami pirmsākumi – jau tehnikuma gados izdevis audzēkņu literāro žurnālu “Saturns” vienā (!) eksemplārā; kopumā izdoti trīsdesmit divi numuri.

Bez grāmatu lasīšanas un darba uz skatuves Helmaram Rudzītim radās arī jauna aizraušānās – tieslietas. Saņēmis vidusskolas kursa gatavības aplieciību, Helmars Rudzītis iestājās Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Maģistra gradu tiesībzinātnēs viņš ieguva, jau būdams pazīstams grāmatizdevējs.

Rakstnieks un labs, uzticams Helmars Rudziša draugs, Valdemārs Kārklīšs minējis: “Starp tūkstoš zelta meklētājiem Latvijas Klondaikā viņš [Helmars Rudzītis] bija viens no retajiem, kas tiešām uzdūrās zelta dzīslai zem Pēterbaznīcas laukuma pelēkajiem akmeņiem. Viņš iespie- da manu tulkoto grāmatu, no- irēja divas bēniņu istabas kan- torim, ievietoja *Jaunākās Ziņas* dārgu sludinājumu, ka došot

grāmatas gandrīz par velti, un gaidīja, kas nu būs! [...] Un tad sākās lavīna, kas tikko neapgāza veco namu Pēterbaznīcas ēnā.”

Kad 1926. gadā Helmars Rudzītis izveidoja apgādu “Grāmatu Draugs” (pirms tam jau vēl arī citi grāmatnieciski mēģinājumi, piemēram, žurnāli “Sensācija” un “Elegance”), kas mājvietu rada pašā Rīgas sirdī, Vecrīgā netālu no Pēterbaznīcas, viņš bija divdesmit trīs gadus vecs un diezīn vai pats spēja tolaik iedomāties, kuŗp aizvīsies viņa paša dzīves likteņlinījas un kā veidosies apgāda turpmākā darbība. Tolaik tika ieviesta t.s. lata grāmatu serija, izdevumu pasūtīnāšana, viņa izdoto cittautu un latviešu grāmatu metieni sasniedza pārdesmit tūkstošus eksemplāru. Tas viss Latvijā bija jauns un neierasts. Ar apgādu “Grāmatu Draugs” Latvijā Helmars Rudzītis atvēra pasauli, proti, cittautu rakstnieku darbus ievēda vai katra latvieša mājā, savukārt ārpus Latvijas paglāba latviešu rakstniecību, izdodot lielu tiesu trimdas rakstnieku jaunāko darbu. Īpaši jāuzsveŗ, nedaudz aizsteidzoties laikam pa priekšu, ka tieši atkārtotie, savulaik Rīgā izdoto cittautu autoru darbu izdevumi kļuva par būtisku atbalstu, jau trešo- reiz atsākot grāmatu izdošanu, šoreiz Amerikā. Rīgas posmā Helmars Rudzītis iepazīnā latviešu rakstniecību, iepazīnā autorus, un šīs pazišanās bija jo būtiskas vēlākajos svešuma gados, saziņā ar autoriem un meklējot darbus izdošanai. Viena no būtiskākajām Rīgas laika draudzībām bija sastapšanās un sadarbība ar tulkotāju Valdemāru Kārklīņu, kuŗš trimdas posmā kļuva par atbalstu, un no tulkošanas pats pievērsās rakstīšanai un kļuva par lielprozas darbu autoru, kuŗa darbus izdeva Helmars Rudzītis.

Otrais pasaules kaŗš atkal iezīmēja krasas pārmaiņas, kā arī uz laiku apturēja apgāda “Grāmatu Draugs” darbību. Helmars Rudzītis devās bēgļu gaitās un vēlāk trimdā; šādu pašu ceļu izgāja gan daudzi latviešu rakstnieki, kuŗi bija vai kuŗi kļuva par izdevēja autoriem, tādus pašus likteņa likločus izstaigāja arī latviešu grāmatu lasītāji svešumā, kuriem bija nepieciešams kādu emocionālu piepildījumu rast literāro darbu lappusēs.

Tolaik latviešu valodā rakstītajam vārdam bija liels spēks. Vienojošs, kas uzturēja tādu latviskuma apjautu citās zemēs. Un Helmars Rudzītis ir stratēģis, viņš apjauš, ka bēglim svešumā ir nepieciešama lasāmviela, vai tas būtu laikraksts, kāds žurnāls vai kāda grāmatā. Un ir jārikojas arī tādos ļoti pieticīgos kara postītā pēckara Vācijas apstākļos, kad tik daudz kā trūka, ieskaitot papīru (tas bija pat limitēts) un kur tad vēl atrast kādu spiestuvi, kuŗā drukāt. Apbrī-

nojama uzņēmība un spīta pilna apņēmība. Darīt.

1944. gada augustā Helmara Rudziša sieva Austra ar bērniem Lotaru un Jalnu un viņa vecākiem jau bija devušies projām uz Austriju. Helmars Rudzītis bija palicis, vēl darbojoties ar grāmatām un platēm, bet 1944. gada rudenī kļuva skaidrs, ka palikt ir bīstami. Viss putēja un juka. Un 1944. gada septembra beigās Helmars Rudzītis atvadās no Rīgas, kuŗu ļoti mīlēja. Jau atkal. Vīspirms ceļš uz Ventspili, tālāk ar kuģi, līdz visbeidzot sastapta ģimene. Netālu no Austrijas un Vācijas robežas. Mēnešos līdz nonākšanai lielākajā latviešu bēgļu nometnē amerikāņu zonā, Eslingenā pie Nekāras upes. Daudz kas tika pieredzēts. Bēgļi no Latvijas šo pilsētu dēvējuši par mazo Rīgu pie mazās Daugavas. Eslingenā tolaik dzīvoja ap sešiem tūkstošiem latviešu, ritēja latviska dzīve: bija latviešu pamatskola un ģimnazija, profesionāls teātris, baletskola, glezniecības studija, vairāki grāmatu apgādi, iznāca latviešu periodiskie izdevumi. Pagaidu mājvietu te bija atraduši rakstnieki, dzejnieki, režisori, aktieŗi, gleznotāji, mūziķi. Eslingenā Fabrikas ielas pirmajā namā, kur mīta Rudzišu ģimene, tika atjaunota apgāda “Grāmatu Draugs” darbība (tolaik vairāk nepieciešama bija latviešu klasiskā literatūra; trūka grāmatu skolēniem un ģimnazistiem). Kaut sākums bija grūts, bija nepieciešamas arī dažādas atļaujas, īpaši UNRRAs atļauja izdot grāmatas. Te, Eslingenā, beidzot varēja īstenoties Helmara Rudziša Latvijas gadu iecere – izdot literāru mēnešrakstu. Apgādā “Grāmatu Draugs” izdoti latviešu klasiķu – Rūdolfā Blaumaņa, Aspazijas, Annas Brigaderes, Raiņa un citu darbi, bet arī jaunākā latviešu literatūra,

tostarp Anšlava Egliša isprozas grāmatas “Teoduls Supersakso” (1946), “Čingishana gais” (1948), pirmizdevumu grāmatā pieredzēja romāns “Homo novus” (1946), Valdemāra Kārklīņa noveļu krājums “Koka karote” (1946), Ilonas Leimanes romāns “Vadātājs” (1946), Teodora Zeltiņa “Zelta gailis” (1947), Klāras Zāles dzejas krājums “Pārdeģšana” (1949); Knuta Lesiņa sakārtotajam iznāca latviešu jaunās prozas izlase “Apvāršņi” (1946).

Daudz puļu un raīžu nācās pieredzēt, grāmatu un latviešu preses izdevumu izdošanai bija nepieciešamas atļaujas, trūka papīra, rakstnieki bija izkaisīti pa visām pārvaldes zonām, un saziņāšanās nebija viegla. Tomēr palēnām tapa jauni literāri darbi, jauni dzejoļi, arī bēgļi alka lasīt latviski, ilgajās pēc uzmun- drinājuma, stiprinājuma, pēc sastapšanās ar saviem autoriem literārajā gara pasaulē, kas bija tik tuva un nepieciešama iepretim drūmajai ikdienai; radošs process šajā jucekļīgajā un neskaidrajā laikā bija nepieciešams arī pašiem rakstniekiem, kas bija tādi paši bēgļi.

“Ja dzimtenē nevarējām spēt izlasīt ne daļu no tā grāmatu skaita, kuŗas alkām lasīt, tad tagad katrs latviski iespiests vārds tiek lasīts un pārslasīts. [...] Šis mēnešraksts lai top par tiltu starp rakstnieku un lasītāju. Lai dzejnieku liesmainie vārdi no mēnešraksta lappusēm pauŗ paļāvību latviešu gaišākai nākotnei un atvieglina mums visiem grūto ceļu, kas vēl staigājams,” mēnešraksta *Laiks* pirmajā numurā raksta Helmars Rudzītis.

Bēgļu laika literārās un kultūras dzīves, kā arī literatūras atspulgs bija Eslingenā izdotais latviešu literatūrai un mākslai veltītais mēnešraksts *Laiks*, kuŗa pirmais numurs iznāca

1946. gada aprīli (izdoti 34 numuri, turklāt neviens literārs izdevums Vācijā nēsasniedza tādu skaitu; katrs numurs 112 lap- pušu biezs). Mēnešraksta *Laiks* izdevējs un redaktors bija Helmars Rudzītis, atbildīgs par mākslas nodaļu profesors Ludolfs Liberts, otrs palīgs – žurnālists Fēlikss Krusa, uzticams palīgs bija arī tulkotājs un rakstnieks Valdemārs Kārklīšs. Taču viss redaktora darbs tomēr gulās uz paša Helmara Rudziša pleciem. Izdevēji centās ievērot mēnešrakstu tradīciju Latvijā, katra numura beigās apskāta daļā sniedzot arī paskaidrojumu par žurnālā ievietotiem tēlotājas mākslas pielikumiem, arī nelielu mākslinieku personības ieskicējumu; turklāt to autori bija nometnēs vai privāti dzīvojoši bēgļi – un gleznas tepat Vācijas nometņu barakās tapušas. “Jauno žurnālu gribēju veidot uz vīspal- šākās bāzes. Iespīest ne tikvien jau atzītu rakstnieku, bet arī jau- nu topošo talantu darbus, žurnālam jābūt dzīvam, svaīgam, vispusīgam. Katrā numurā biju iecerējis sniegt arī kāda cittautu ievērojama rakstnieka neliela darba tulkojumu ar tā autora raksturojumu. Sniegt atsauksmes par mākslu, grāmatām, teātri, zinātņi. [...] Es pazīnu tikpat kā visus trimdā esošos rakstniekus, biju ar tiem sadarbojies Latvijā, man pašam bija visvieglāk tagad tos sapulcināt ap manu žurnālu [pasvītrojums mans – aut.] un, kaut man nebija prakses šim darbam, iecēlu pats sevi par redaktoru. [...] Šajā žurnālā mēģināju dot labāko no labākā, katrā ziņā interesantāko un laikmetīgāko,” vēlāk atminēsies Helmars Rudzītis. Un citātā pasvītrotajai teikuma daļai ir ļoti būtiska nozīme, kas ietverta atslēgā – es pazīnu, jo, lūk, tieši tā arī ir viena no veiksmes zīmēm Helmara Rudziša izdevējā darbībā – pazīt un zināt, tā iespējams uzturēt koleģiālus kontaktus, tā iespējams plānot un virzīt savu izdevējdarbību.

Helmars Rudzītis bija tas krustpunkts, kas kopā saveida autoru un lasītāju. Autoriem (pamatos rakstniekiem un tulkotājiem) bija svarīgi atrast savu izdevēju – stabilu un uzticamu, taču arī izdevējam bija būtiski atrast tādus autorus, kuŗu darbus lasa, par kuŗiem interesējas, jo tas savukārt veidoja ne vien viņa kā grāmatnieka dzīves pamatu, bet arī deva iespēju paplašināt savas izdevējdarbības apjomu. Taču – īpaši svešumā apstākļos – izdevējam Helmaram Rudzītim bija būtiski nodrošināt lasītāju ar saistošu lasāmvielu. Taču šis Vācijas bēgļu jeb dipīšu laiks 20. gs. 40. gadu izskaņā noslēdzās. Mainījās reālitate, vide, apstākļi. Bet rakstī- tāju loks saglabājās un pat pieauga, vismaz sākumgados nemainīgs bija arī grāmatu lasītāju loks.

(Turpinājums sekos)

Starp gandarījumu un skumjām

Atskats uz izstādi “Uzvilk Latviju. Latvieša tautastērps pasaulē” un ieskats tās digitālajā versijā

MARIANNA AULICIEMA,
mūzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē”
galvenā kuratore

Trīs mēneši paskrējuši gluži kā zibens, un nupat esam salikuši atpakaļ krātuves plauktos mūzeja šīs vasaras lielo izstādi “Uzvilk Latviju. Latvieša tautastērps pasaulē” – tā no jūnija līdz septembra sākumam bija skatāma Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

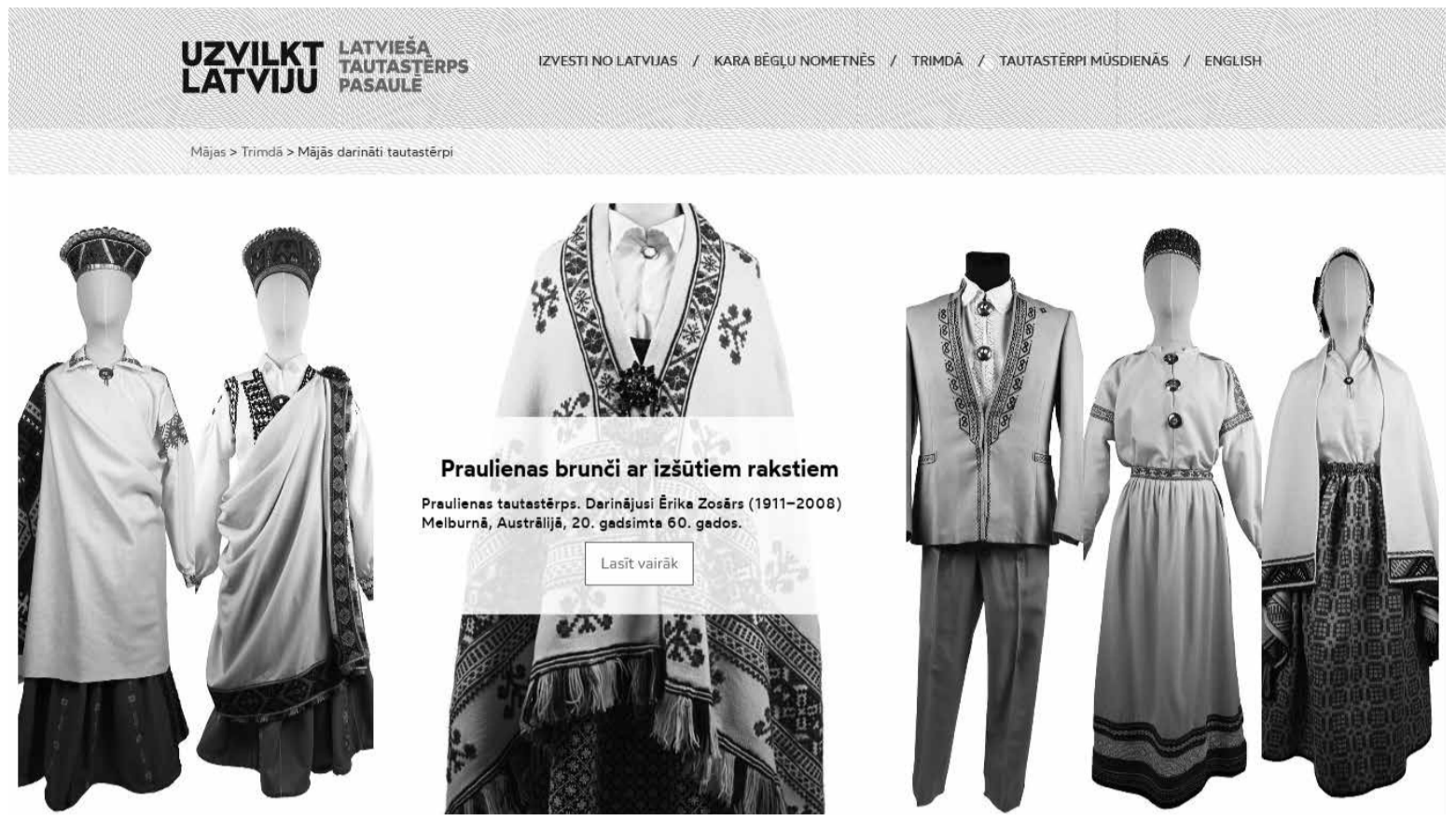
Izstādi gatavojām vairāk nekā gadu, tajā bija iekļauti 40 unikāli tautastērpi, katrs izstādīts ar savu darinātāja un valkātāja stāstu. Aizlienētie tērpi tagad aizceļojuši atpakaļ pie saviem saimniekiem, taču lielākā daļa tērpu ir daļa no mūzeja “Latvieši pasaulē” krājuma un ir atgriezušies savās bezskābes kartona un zīdapaīra gultās mūzeja krātuvē.

Par šo izstādi var droši teikt, ka tā ir bijusi visveiksmīgākā mūzeja 16 gadu pastāvēšanas laikā, un tieši no atpazīstamības skatpunkta – vairāki košie un apbrīnojamie izstādes tautastērpi tika aprakstīti presē, TV un radio sižetos. Starp apmeklētājiem bieži gadījās cilvēki, kuŗi bija atnākuši apskatīt tieši to, par ko bija dzirdējuši medijos – Zosāra kundzes ar roku izšūtos Praulienas brunčus vai Lauras Sāns bērniņas Bārtas tērpu, kas tapis bēgļu nometnē no palāgiem, aizkariem un nacistu karoga...

Izstādes atklāšana tika veiksmīgi ieplānota jūnija sākumā, kad Latvijā knapi bija sācijas skolēnu vasaras brīvlaiks un ļaudis bija izsalkuši pēc ziņām, kas saistītas ar ilgi gaidītajiem jubilejas dziesmu un deju svētkiem. Mūsu izstāde kā daļa no dziesmu un deju svētku paplašinātās programmas bija viens no pirmiem vēstnešiem Rīgā, kas redzamā veidā daudzinaja mūsu dzīvo mantojumu – tautastērpu tradīciju, kas viskrāšņāk Latvijā un pasaulē atklājas tieši svētku laikā.

Visas vasaras garumā mums bija īpašas palīdzes – lietiskās mākslas studiju audējas Aija Lasenberga un Māra Pinka. Viņas demonstrēja un ļāva izstādes apmeklētājiem pamēģināt aušanu uz “dzīva” mūzeja priekšmeta – Helgas Kivickas, vēlāk Anas Apines stellēm, kuŗas projektētas un būvētas Fišbachas bēgļu nometnē Vācijā pēc Otrā pasaules kara. Izstādes apmeklējumu pavādīja Laumas Cennes un *Michael Pinsonneault* Kanādā ierakstītās steļļu skaņas, kuŗas ik pa brīdīm ieklaudzējās izstādē.

Noteiktos laikos un dienās izstādē bija satiekami draudzīgi sarunbiedri – Laine Kivilande, Brigita Eichmane, Ilze Bērziņa un Ināra Eihenbauma. Viņas bija gatavas ar apmeklētājiem apmainīties domām par izstādes eksponātiem un tēmām. Izstādes trīs mēnešu garumā sarunbiedrus iepriecināja tikšanās ar visdažādākajiem izstādes apmeklētājiem – ārzemju latvieši ar radiem, vietējie interesenti: ģimenes, rokdarbu pratējas, bibliotēkas konferenču dalībnieki, Ukrainas bēgļi, starptautisko

Māra Siksna stāsta par savu tautastērpu darināšanas un valkāšanas pieredzi izstādes apmeklētājiem 2023. gada 6. jūlijā // Foto: Marianna Auliciema

programmu studenti. Vasaras beigās ik pa brīdīm izstādes telpas papildīja ārzemju tūristi no kruīza kuģiem, savā īsajā pieturas laikā ieskrienot arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā – viņus izstādē redzētais fascinēja un ieinteresēja!

Apmeklētāji arī paši stāstīja par līdzībām un atšķirībām savas zemes tautastērpu darināšanā un valkāšanā un par savu personīgo pieredzi bēgļu gaitās.

Kā jau allaž, izstādes veidotājus nodarbina domas par to, kā pub-

Izstādes kuratore Ieva Vitola stāsta par Krievijas latviešu tautastērpiem // Foto: Māriņa Zidersa

Audēja Māra Pinka ļauj aušanu izmēģināt gan daudz pieredzējušiem, gan pavisam jauniem izstādes apmeklētājiem // Foto: Marianna Auliciema un Ilze Bērziņa

lika izstādi uztvers. Vai satura veidotāju doma būs skaidri nolasāma? Vai izstādītie tautastērpi būs drošībā? Vai tie būs labi redzami? Vai ir par daudz teksta? Vārbūt – par maz? Katra šāda detaļa tika rūpīgi izrunāta ar izstādes mākslinieci Tatjanu Raičinecu, kuras dizains krāšņos tautastērpus un to stāstus izcēla industriālā stalažu “rāmī”.

Tiesa, lielākās bažas mums bija par to, kā Latvijas etnogrāfijas speciālisti uztvers izstādīto tautastērpu dažādību un izdomas bagāto izpildījumu. Kuratoru izvēle izstādāmajiem tērpiem apzināti bija tāda, lai demonstrētu ārzemju latviešu tautastērpu daudzveidību, tērpu darināšanas un valkāšanas stāstu nianses. Kaut arī visi izstādītie tērpi demonstrēja cieņu pret latviešu etnogrāfisko mantojumu un vairāki no tiem ir darināti ar lielu meistarību un precizitāti, izstādē bija eksponāti, kuros varēja saskatīt ļoti radošu pieeju tautastērpa šūdināšanai un komplektēšanai. Tas lielā mērā saistīts gan ar atrodamo

informāciju, gan valkāšanas vajadzībām, gan materiālu pieejamību, kas ārpus Latvijas ir pavisam cita. Par laimi, bažas palika bažu līmenī – etnogrāfi, rokdarbu meistari un citi speciālisti trimdā darinātos tērpus iepazīna ar interesi un sapratni, apbrīnojot gan to darināšanas īpašas metodes un paņēmienus, gan latviešu centienus ārpus Latvijas uzturēt savu kultūru un tradīcijas.

Spilgtākie notikumi izstādes laikā bija tikšanās ar tērpu valkātājiem un īpašniekiem, speciālistu sarunas un lekcijas. Šajos omulīgajos pasākumos izskanēja sirsnīgi un daudzveidīgi stāsti. Piemēram, Rolands Blezūrs stāstīja, kā viņa māte Zenta tika galā ar tautastērpu darināšanu četriem ātri augošiem bērniem Anglijā. Evita Lisovska stāstīja par savu no krustmātes mantoto Bārtas tērpu, kurš šūts bēgļu nometnē Vācijā un tagad tiek valkāts Latvijā.

(Turpinājums 12. lpp.)

Starp gandarījumu un skumjām

(Turpināts no 11. lpp.)

Iļona Uskalis aprakstīja Abrenes tērpu, kuŗu darināja vairāki rokdarbu meistari Anglijā un uzdāvināja Abrenes pils Francijā līdzdibinātājai Anitai Ledīnai kā spēcīgu izturības un identitātes simbolu. Beļģijas latviete Dace Ulmane pastāstīja, kā viņa, nebūdama šuvēja, pamazām gādā tautastērpus ne tikai saviem trim bērniem, bet arī šuj tērpu daļas Briseles latviešu dejotājiem.

Par izstādes kulmināciju uzskatāma tieši Dziesmu svētku nedēļa, kad izstāde bija pilnā ar apmeklētājiem un izstādē satikās trīs cienjamas stāstnieces – tautastērpu īpašnieces, katra no sava kontinenta. Māra Sikсна, Maija Hinkle un Rita Jefimova stāstīja ne tikai par saviem tērpiem – izstādes eksponātiem, bet arī par dzīvi trimdā – latvietības ieaudzinašanu savās ģimenēs ārpus Latvijas, par neatlaidīgo darbu, lai citus pasaulē izglītotu par latviešu tradīcijām, kultūru, valodu. Viņu pieredzes bagātie stāstījumi un klātbūtne bija ļoti aizkustinoša un iedvesmojoša izstādes apmeklētājiem.

Noņemot izstādi jutām pret-runīgas sajūtas. Kaut arī bijām gandarīti, ka muzejam uzticētie tērpi visu vasaru ir bijuši pieejami publikai un ka izstāde labi apmeklēta un augstu novērtēta, vienlaikus tomēr skumām par īso izstādes apskates laiku. Lai izstāde dzīvotu ilgāk un būtu pieejama tiem, kuri nevarēja izstādi redzēt klātienē, esam atklājuši digitālo izstādi interneta mājaslapā www.uzvilktlatviju.lapamuzejs.lv.

Katram tērpiem digitālajā izstādē veltīta atsevišķa lapa. Tajā

Danute Grīnfeldē vada nodarbību diasporas bērnu nometnes "Daugavas stāsti" dalībniekiem // Foto: GunaDancīte

tautastērps aplūkojams gan kā muzeja eksponāts šodien, gan vēsturiskā uzņēmumā – kādreizējā valkātāja mugurā. Pietuvinātas tērpa detaļu fotogrāfijas ļauj izpētīt un novērtēt rokdarbu daudzveidību. Turklāt izstādi bagātina arī audiostāsti, kas tērpos palīdz pamanīt neparasto. Tos ierunājušas lieliskas balsis – Liene Sebre latviešu un Iveta Ivansone angļu valodā.

Izstāde kā aizraujošs un krāšņs ceļojums diasporas tautastērpu pasaulē veidota plašam interesentu lokam: tā ne tikai atspoguļo tautastērpu daudzveidību un dažāda veida rokdarbus, bet ļauj ielūkoties arī mūsu tautiešu raibajā dzīvesstāstu klāstā 20. gadsimta dramatisko vēstures notikumu kontekstā. Iedziļināties vairāk ļauj izstādes laikā notikušo lekciju un diskusiju video ieraksti, kā arī ekskursija, kuru vada izstādes kuratores Marianna Auliciema un Ieva Vītola. Mazu bērnu vecākiem un skolotājiem noderīgas būs krāsojamās lapas un papīra lelles, kuŗas var ietērt dažādu novadu tērpos, mācoties atšķirt svārkus no brūnītiem un tādējādi apgūstot tautastērpa daļu nosaukumus.

Šī izstāde nebūtu bijusi iespējama bez mūsu muzeja draugiem visā pasaulē, viņu ilgstošā atbalsta un krāšņajiem dāvinājumiem. Muzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" ir pateicīgs ikvienam no jums! Paldies par jūsu ģimenes stāstu uzticēšanu, nozīmīgu dzimtas relikviju dāvināšanu, par viesošanos izstādē un muzejā šovasar, par draudzīgiem atbalsta vārdiem, par pārliecību, ka ārzemju latviešu pieredze ir vērtīga Latvijas vēstures un mantojuma daļa. Paldies, ka jūs palīdzat mums to izstāstīt citiem!

Pateicamies arī izstādes "Uzvilkt Latviju. Latvieša tautastērps pasaulē" atbalstītājiem Valsts kultūrkapitāla fondam, Latvijas Republikas Kultūras ministrijai, Sabiedrības integrācijas fondam, Latvijas Republikas Ārlietu ministrijai, Latviešu fondam, Rīgas valstspilsētas pašvaldībai, Ritas Grīslis-Sējas piemiņas ziedojumiem.

Māsa Ināra, Rita un Dzintra pie fotogrāfijas, kuŗā visas trīs redzamas kā dejotājas tautastērpos // Foto: Brigita Eichmane

Izstādes kuratores Ieva Vītola un Marianna Auliciema kopā ar sarunbiedri Brigitu Eichmani izstādes pēdējā dienā // Foto: Marianna Auliciema

Mazais Alberts paslēpies aiz paša izkrāsotā Mārtina Rītiņa tautastērpa zīmējuma // Foto: Danute Grīnfeldē

LIDIJA OZOLIŅA

Dzeja Jāņa Jaunsudrabiņa ielā Neretā

Septembris Latvijā ir dzejas mēnesis jau kopš 1967. gada. Tātad 56 gadu ilgumā, līdz ar pirmajām dzeltenajām bizēm bērzos, kas ieber lapu zeltu mežos, dārzos un parkos, sākam svinēt Raiņa jubileju un dzeju. Šogad, 2023. gadā, dzejas dienu moto "Dzeja elpo". Elpo mums līdzās, mūsos, gaisā, saules staros, bibliotēkās, skolās, kultūras namos, pilsētu ielās.

Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā dzeja dzīvoja dažādās aktivitātēs skolā, uz asfalta skolas pagalmā un pie Jāņa Jaunsudrabiņa ielas piemiņas akmens. Tieši tur kā skolēni, tā neretieši 12. septembrī pulcējās, lai klausītos un runātu Jāņa Jaunsudrabiņa un citu savu iemīloto dzejnieku rindas.

Kāpēc tieši pie Jāņa Jaunsudrabiņa – Neretas novada rakstnieka, dzejnieka un gleznotāja vārdā nosauktās ielas piemiņas akmens? Tāpēc, lai atgādinātu, lai parādītu pārmaiņas. Šo ielu Neretas ciemata attīstības plānos un kartēs iezīmēja, sāka veidot, labiekārtot 20. gadsimta 70. gadu vidū toreizējais izpildkomitejas priekšsēdētājs Tālis Zālītis. Gatavojoties rakstnieka 100. jubilejas atcerei, T. Zālītis

un viņa domubiedru grupa nolēma, ka nākotnei un nezūdamībai iela jāiezīmē ar piemiņas akmeni, kuŗu atklās svētku pasākuma ietvaros. Jāņa Jaunsudrabiņa simtgades jubilejas pasākums izvērtās neplānoti grandiozs. Neretu un rakstnieka bērniņas sētu "Riekstiņi" apmeklēja daudzi tūkstoši cilvēku no visas Latvijas. Ielas piemiņas akmeni krustcelēs pie skolas ceļa svinīgi atklāja Jāņa Jaunsudrabiņa svinību laikā 1977. gada 28. augustā. Kad noņēma piemiņas zīmes pārsegu, klātesošajiem pavērs skaists sārtais laukakmens, ko rotāja metalla plāksne ar uzrakstu divās valodās – latviešu un krievu. Kādam tas nepatika. Pa rudens nakšu melnumu sākas plāksnes dauzīšana ar akmeņiem. Vispirms tika nomētāta latviskā teksta daļa, atstājot metallā daudzus nospiedumus bedrīšu veidā. Kā atbildes reakcija tumsas aizsegā sekoja līdzīgas darbības plāksnes daļā ar tekstu krievu valodā. Milicija modri dežūrēja, tomēr neviens netika notverts, saukts pie atbildības, un pamazām akmens ar uzrakstu visiem aizmirsās. Sekoja Trešās Atmodas notikumi, neatkarības atgūšana, ekonomiskās

Viktorija Trukša – skolas direktore, skolotāja Aija Kalnāre (gaišajā blūzītē); aiz viņas skolotāja Egija Apiņa; Ārija Zālīte – Tāļa Zālīša atraitne, viena no ziedotājām, Lidija Ozoliņa; aiz plāksnes nākamā – Ilze Līduma, Jāņa Jaunsudrabiņa muzeja "Riekstiņi" vadītāja, Juris Gorbačovs, Neretas apvienības pārvaldes vadītājs, skolotāja Lija Saldovere

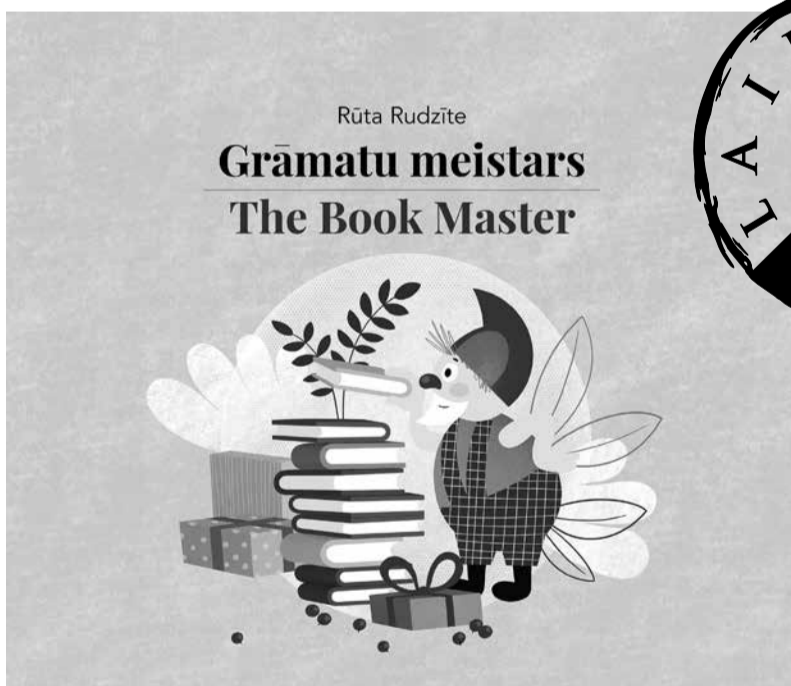
krīzes. Katrs bija aizņemts ar savām rūpēm. Atrauto plāksnes

stūri pirms gadiem pieciem pamanija latviešu valodas un literatūras skolotāja Egija Apiņa. Viņa uzrunāja kolēģus, ka aizriņķējusi jau 46 gadi kopš plāksnes uzstādīšanas un vajag plāksni atjaunot, jo nu arī uzraksts vairs neatbilst valsts valodas likumam. Rosinājums rada atbalstu kolēģos un 12. klases skolēnos, kuŗi izvēlējās pētnieciskā darba tēmu par Jāņa Jaunsudrabiņa ielu un piemiņas akmeni vēsturē. Viņi nolēma, ka nepietiek vien ar pētījumu, bet reāli plāksni jāatjauno, un tā būs viņu dāvana savai skolai un dzimtajai vietai. Lai informētu neretiešus par veikumu, Dzejas stunda notika pie atjaunotās Jāņa Jaunsudrabiņa ielas piemiņas plāksnes. Tādēļ šeit 12. septembrī skanēja

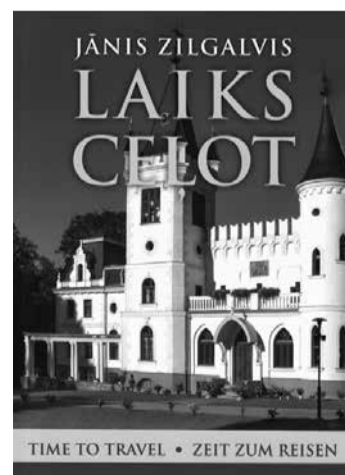
dzeja, atmiņas. Jāņa Jaunsudrabiņa tēlojumu "Piemini Latviju!" lasīja skolotājs Jānis Sarmis Bajinskis. Skolotāja Aija Kalnāre un skolēni lasīja savu izvēlēto dzeju. Izskanēja pateicības vārdi idejas autoriem skolotājiem Egijai Apiņai, idejas īstenotājiem – skolotājiem Lijai Saldovei un 2022./23. mācību gada 12. klasei par paveikto darbu ielas piemiņas plāksnes nomainīšanai. Skolas administrācija un Neretas apvienības pārvaldes vadītājs Juris Gorbačovs pateicās absolventiem, skolotājiem, vecākiem, ziedotājiem par atbalstu, ieguldījumu plāksnes atjaunošanai.

Atgriežoties skolā, katrs varēja lasīt uz skolas ceļiņiem rakstītās dzejas rindas. Jā, septembri bez dzejas nu nekā! Dzeja elpo...

RŪTA RUDZĪTE GRĀMATU MEISTARS / THE BOOK MASTER

Divvalodu grāmata, 80 lpp., cietos vākos, bagātīgi ilustrēta, kas sagādās Jums vērtīgus un skaistus kopābūšanas brīžus, palīdzēs apgūt labskanīgu latviešu valodu Jūsu bērniem un mazbērniem.

JĀNIS ZILGALVIS LAIKS CEĻOT. IV daļa

Šis izdevums ir domāts plašam lasītāju lokam, tiem, kuŗiem ir īpašs prieks baudīt skaistu un sakoptu vidi Latvijas muižās, pastorātos un parkos un kurus iepriecina seni viduslaiku cietokšņi, krāšņas baroka un klasicisma rezidences, kā arī jaunāku laiku būvmākslas liecības.

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).

Rakstiet: Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

GUNDEGA
SAULĪTE

Dailes teātris trīs izrādēs aicināja atminēties režisoru un dramaturgu Pēteri Pēteronu simtgadu jubilejai veltītā koncertizrādē "Poēma par spēlmani". Mākslinieciskā vadītāja Viestura Kairiņa iecere īstenojusies vērienīgā, tēlaini bagātā un izteiksmīgā uzvedumā, kurā vizuālo risinājumu veidojusi scenografe Ieva Jurjāne, teksta materiālu atlasījusi un kārtojusi P. Pēterona daiļrades pētniece Ieva Struka, mūzikas atlase bijusi Jura Vaivoda pārziņā.

P. Pēterona simtā gadskārta apritēja jau maijā, tagad, rudenī, ir pieminams cits gadaskaitlis. Pāiet 25 gadi, kopš Pēterons, ko visi, pazīstami un nepazīstami, sauca pirmajās dzīvības dienās krustmātes dotajā vārdā par Runci, kopā ar dzīvesbiedri Noru tumšā oktobra vakarā cieta autoavārijā, vadīdams automašīnu ceļā no Jelgavas uz savu vasaras māju Apšuciemā. Šos faktus minu tikai zināšanai, patiesībā ar Dailes teātra zālē piedzīvoto tiem tieša sakara nav. Jo tas nav nedz tradicionāls piemiņas vakars, nedz formāla cieņas apliecināšana. Viestura Kairiņa veidotais skatuves darbs ir poēma par mākslinieku, citiem vārdiem, spēlmani. Par cilvēku, kas dzimis, lai būtu par radītāju. Šī mistērija (režisoram patika šis jēdziens) ir cilvēka ceļš pa dzīvi, kā labas izrādes ideju reiz formulējis pats Smilģis. No piedzimšanas, pirmajiem apzinā-

tajiem soļiem, no pirmās mīlestības līdz mākslas radīšanas pretrunām, šaubām, sevis noliegšanai un atgūšanai. Un pats lieliskākais, ka šis vēstījums uz skatuves īstenots no paša simtgadnieka reiz postulētajām poētiskā teātra pozīcijām, skanot tikai paša Pēterona tekstam, no dažādām lugām salejoties vienotā vēstījuma gultnē. Tā nav pelēka ikdienu vai nomācoša sadzīve, mūsu priekšā tēlaina daudznozīmība, skatuves plašumā izvēsta dinamika un simbolu spēle. Vārdus sakot – Pēterona vērienam un rokrakstam atbilstīgs iestudējums. Runča cienīgs darbs!

Koncertuzveduma literārajā pamatā paša Pēterona teksts, par izvēlēto problemātiku pirms pirmizrādes izteikusies dramaturģiskā materiāla sakārtotāja teātra zinātniece Ieva Struka: "Visu mūsu parāllēli režijas darbam Pēterons rakstīja lugas, un visās tajās bija viena tēma – mākslinieka liktenis iepretī varai, iepretī laikmeta griežiem, iepretī ģimenei un iepretī konkurentiem. Kā sadzīvot ar citādību? Vai vienmēr tā ir izredzētība? Kā kalpot savai tautai, ja preti nesaņem mīlestību? Un kā tad, ja saņem? Kā radīt jauno mākslā, kad tam tic tikai daži? Kāpēc tu kā mākslinieks meklē unikālo, bet tik daudzi tiecas pēc vienādā, aprobētā, īslaicīgi modē esošā?"

Koncertizrādes programmā

Kad gribas domāt ar vērienu

režisors Viesturs Kairiņš raksta: "Pēteris Pēterons ir viens no mūsu dižgariem. Ar savu pretunīgo dzīvi, savu ļoti sarežģīto ceļu mākslā un personīgajā dzīvē. Viņa pasaules centrā vienmēr bija mākslinieks. Mākslinieks ļoti sarežģītos ārējos apstākļos un ar dažādiem jautājumiem, kurus risināt. Par to tiešām ir vērts padomāt – kāpēc māksla tik daudziem kalpo kā patvērumam, kā vienīgā realitāte, vienīgā atbilde uz dzīves jautājumiem un izaicinājumiem?"

Visam, kas norisinās uz skatuves šajā "Poēmā" piešķirts

plašs vēriens – koņa "Kamēr..." dziedātājiem, kas sākuma un pašas beigās ir gatavi piekļauties skatuves grīdai, saplūst ar to un elpot vienotā ritmā, pa laikam dažādās mizanscēnās izdziedot arī spilgtākos dziedājumus no tālo gadu izrādēm. Mūzikas priekšnesumos būtiska ir pianista Matīsa Žilinska smalkjūtīgā līdzdalība, jauno aktieru kursa punktuālā ieļaušanās masu skatos. Plašumu un emociju dziļumu skatuves norisēm piešķir daudzveidīgais mūzikālas materiāls koņa un solistu dziedājumā. Vienotā vēstījumā saliedējas Imanta Kalniņa, Raimonda Paula, Imanta Zemzaņa melodijas.

Galvenā varoņa Klāva lomu ar spēcīgu personības jaudu un aktierisku pārlicību piepilda

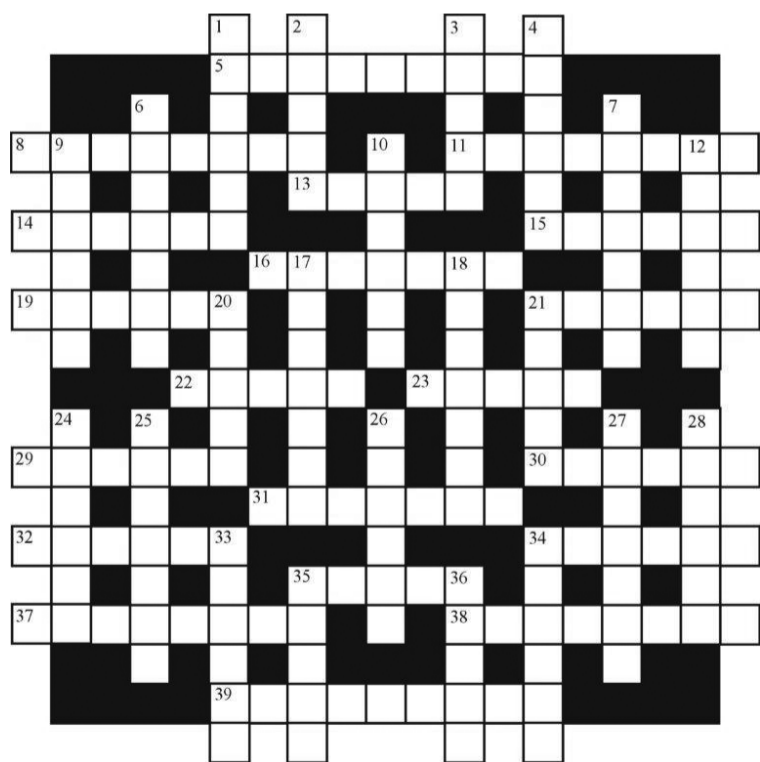
Klāvs Kristaps Košins, nesens jaunpienācējs Dailes ansambli. Pārējais aktieru ansamblis atsevišķās epizodēs piespēlē Klāvam, kamēr tas šķetina varoņa personības radītās pretrunas. Visu vēstījumu vainago mūžīgās mīlestības apliecinājums Skatuvei, kam būtībā veltīts viss galvenā varoņa gājums. Un var tikai priecāties, ka dialogā ar Vitas Vārpiņas Danu, kas personificē Skatuvi, Mākslu, Teātri, kam varonis veltījis visu savu mūžu, abi aktieri panāk tik maigu un kļūsinātu saskaņu, ka gribas, lai šis mirklis tik drīz nebeigtos.

Koncertuzvedums raisīja daudz personisku atmiņu, taču visvairāk ļāva apjaust, ka mūsdienai teātri un sabiedriskā dzīvē tik ļoti pietrūkst tāda ikdienas izaicinātāja, kāds reiz bija Runcis. Viņa domu fragmenti vien rosināja domāt par lielumu, par problēmām, kas nosaka cilvēku un tautu likteņus. Par radošo gara spēku un pretrunību, par mūžīgo cīņu par patiesību mākslā un atsaucību skatītāju apziņā.

Nobeigumā vēlreiz gribu pievērsties Ievas Strukas vārdiem, kurus raksturota Pēteru Pēterona mūža būtība: "...varu pievienoties visiem viņa laikabiedriem, kas, Pēterm Pēteronam un viņa sievai Norai traģiski ejot bojā, teica: "Tādi cilvēki Latvijas kultūras telpā saskaitāmi uz vienas rokas pirkstiem." Ar Rietumeiropas kultūras bagāžu, iespiesti šaurajā padomju mākslas telpā un tomēr spējīgi pārvērst pelēko dzīvi krāšņā piedzīvojumā. Provinciālismam nav fiziskas adreses, pasaules vējam matos – arī ne."

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 5. Strutaini ādas aužu iekaisumi. 8. Metāla pūšamie mūzikas instrumenti bez ventīļiem. 11. Palmas. 13. Apūdeņošanas kanāls Vidusāzijā. 14. Vieta izstādes eksponātu izvietojumam. 15. Biezs cukura šķīdums. 16. Apaļa būve, ko sedz kupols. 19. Graudu malšanas blakusprodukts. 21. Kategorisks rikožums. 22. Nelieli grauzēji. 23. Dabiska ūdenstilpe. 29. Bīstama

vieta upē. 30. Sporta sacīkšu sākuma moments. 31. Kažokzvērs. 32. Keramikas pudeles. 34. Publiska demonstrēšana un vērtēšana (dsk.). 35. Vienkāršais mehānisms. 37. Pilsēta Vidzemē. 38. Neliela piebūve pie mājas ieejas. 39. Lielas formas vairākdalīgs skaņdarbs orķestrim.

Vertikāli: 1. Blēdīgi darījumi. 2. Nokrišņi. 3. Maņu orgāni. 4. Ciemiņš. 6. Balss trūkums,

neskanīgums balsenes vai nervu sistēmas slimības dēļ. 7. Apdzīvota vieta Balvu novadā. 9. Reprodukcija. 10. Žņaudzējčūska. 12. Aizkausēta stikla caurule zaļu sterili uzglabāšanai. 17. Labdabīgs kaulaudu audzējs. 18. Lakstaugi, kuru daļas lieto uzturā. 20. Piena produkts. 21. Zema, mitra, staigā vieta ar kūdras virskārtu. 24. Garenisks krāvums. 25. Klāja, brīva platība. 26. Plāns plācenis no raudzētas mīklas. 27. Plati stikla trauki ar aizbāžņiem. 28. Vingrošanas rīki. 33. Neticēšana, šaubīšanās. 34. Taisni lentveida gabali. 35. Dabas parādība. 36. Briežu dzimtas dzīvnieks.

Krustvārdu mīklas Nr. 37 atrisinājums

Horizontāli: 4. Rauda. 5. Amanda. 7. Upenes. 10. Piķis. 11. Nianse. 12. Lauris. 13. Termosi. 16. Akacis. 19. Trusis. 22. Stumbrs. 23. Teikas. 24. Smārds. 25. Liestes. 26. Polise. 28. Patoss. 30. Breksis. 35. Kaperi. 37. Tepiķi. 38. Brasa. 39. Saikne. 40. Batika. 41. Ņipra.

Vertikāli: 1. Trapece. 2. Gurķi. 3. Kauslis. 5. Arnika. 6. Akas. 8. Nāra. 9. Suslas. 14. Raudene. 15. Orbitas. 17. Kreda. 18. Ikars. 20. Rumba. 21. Indes. 27. Liekas. 29. Optika. 31. Raibeņi. 32. Istabas. 33. Āpši. 34. Niķi. 36. Laipa.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs - uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.liktenadarzs.lv

LATVIEŠI KANADĀ

Andra Priediša testamentārais novēlējums 100 000 Kanadas dolaru studentiem Latvijā

Vitulu fonda lielākā vērtība ir ziedotāji, kuŗu dzīvesstāsti šeit savijas un veido savu vēstures liecību. Septembrī tika saņemts Andra Priediša (1931-2022) testamentārais novēlējums no Kanadas. Lai ilgtermiņā godinātu ziedotāja piemiņu, vienojoties ar testamentārā novēlējuma izpildītājiem, ik gadu tiks izmaksātas divas Andra Priediša un sievas Noras Skaidrītes Kūlas piemiņas stipendijas 2000 eiro apmērā.

Andra Priediša dzimtā puse ir Cēsis, kur vecākiem Kārlim un Valijai Priedišiem katram bija savs arods – tēvs bija agronoms, māte – mājturības skolotāja. Ģimene bija spiesta Latviju atstāt 1944. gadā, dodoties bēgļu gaitās zvejnieku laivā no Lielīrbes uz Zviedriju. Sekoja vairākas nomietnes un darbs lauku saimniecībās – viena pie Polārā loka, otra – Stokholmas apkārtnē. Vēlāk ģimene pārcēlās uz Trolhetanas pilsētu, kur Andris iestājās tehniskā ģimnazijā un izmācījās par smalkmechāniķi.

1950. gadā ģimene izceļoja uz Kanadu. Andris aktīvi darbojās Toronto latviešu organizācijās un sarīkojumos – skautos, jaunat-

Andris un Nora Priediši

nes pulkā, Jaunatnes svētku rīkošanā, žurnāla *Jaunā Gaita* izdošanā. Viņu interesēja fotografēšana un grafika, bet vislielākā vēriba vienmēr tika pievērstā notikumiem Latvijā.

Andris Priedītis ļoti pārdzīvoja dzimtenes sāpīgo likteni un mēģināja darīt visu, lai saglabātu vēstures liecības un ziņotu apkārtējiem par tolaik notiekošo. Savās ilgās un sajūtās bija iespēja dalīties ar pirmo sievu Nonitu

Griezīti, ar kuru kopā, saņemot darba piedāvājumu, pārcēlās uz dzīvi Losandželosā, ASV.

Paralēli jauniegūtajam darbam Andris Priedītis sāka studēt tehnisko virzienu *Engineering UCLA*. Viņam piemita apbrīnojams analītiskais un tehniskais redzējums. Datoru izveides sākuma posmā viņš meklēja iespējas, kā ar to varētu rakstīt latviešu valodā – pat uzbūvēja savu personīgo datoru.

Andrim Priedītim interesēja arī mākslas pasaule. Vēlāk, mijot gredzenus ar zinātnieci un literāti Noru Skaidrīti Kūlu, abi kopā baudīja klasisko mūziku, filmas un grāmatas.

Lai arī pēdējos dzīves gadus Andris Priedītis bija spiests pavadīt bez sievas Noras, tomēr siltās atmiņas palīdzēja rast spēku. Pāris gadus pēc Noras nāves Andris nolēma atgriezties Kanadā, savus pensijas gadus pavadot tur. Viņš aktīvi sekoja līdzī notikumiem un ziņām Baltijā, pārsūtot tās simtiem lasītājiem Ziemeļamerikā un Eiropā. Viņš atbalstīja Toronto Latviešu Centra bibliotēku un Saulaines grāmatu krātuvi, kā arī neaizmirsta savu dzimto pilsētu Cēsis, dāvīnot Pasaules latviešu mākslas centram četrus Visvalža Reinholda mākslas darbus.

Andris Priedītis Mūžībā devās 2022. gada 21. aprīlī, Kristus Dārzā, un, pēc viņa vēlēšanās, guldīts blakus savai mīļajai Norai, Meža kapos, Katsķilos. Tuvs draugs Andrim un Norai bija latviešu rakstniece Anna Žigurre, ar kuŗas palīdzību ģimenes plašais grāmatu krājums, pēc

aizgājēju vēlēšanās, ticis nodots glabāšanā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Kultūras akadēmijā, Latvijas Mākslas akadēmijā. “Kamēr būs cilvēki, kuŗi pazina Andri un Noru, par viņiem domājot, sirdī ielīs gaisma. Pusgadsimta gaŗumā viņi ir uzturējuši dzīvu Latvijas ideju un pēc neatkarības atjaunošanas palīdzējuši savai dzimtenei spert pirmos soļus,” daloties atmiņās, raksta Anna Žigurre.

Saņemtais Andra Priediša testamentārais novēlējums Latvijas jauniešiem ir vēl viens turpinājums viņa mūža paveiktajam. Dziļā cieņā un pateicībā pieminam Andra Priediša un Noras Skaidrītes Kūlas nodzīvoto mūžu un devumu! Paldies aizgājēju tuviniekiem, īpaši, Andra mātai Valdai Gustavs un brālim Jurim Priedītim par sadarbību!

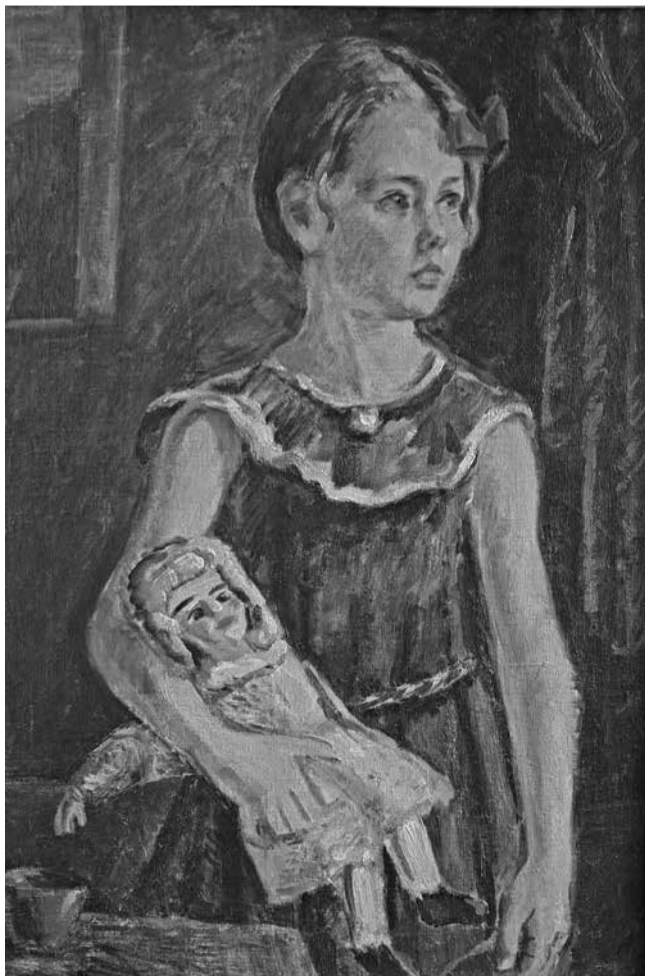
VITOLU
FONDS

MĀRIS BRANCIS

Šī gada 10. februārī 96 gadu vecumā Mūžībā devās gleznotāja Ģederta Eliasa (1889-1975) māsas meita, mākslas vēsturnieces Maijas Cielēnas (1889-1988) un diplomāta, politiķa un rakstnieka Fēliksa Cielēna (1888-1964) meita, filozofijas zinātņu doktore, franču rakstnieka Albēra Kamī (*Albert Camus*) speciāliste, franču valodas docētāja Ērebrū (*Örebro*) universitatē Zviedrijā Izabella Mitānija Cielēna (1927-2023). Viņa bieži viesojās Latvijā, vienmēr arī Jelgavā, Ģ. Eliasa vārdā nosauktajā mūzejā. Tam mākslinieka dzimtas spožā atvase vairākkārt ir dāvinājusi gan gleznas, gan fotografijas, kas stāsta par Eliasu un Cielēnu ģimeni, gan dažādus priekšmetus. Bet augusta beigās mūzeja darbinieces, direktore Ģita Grase un viņas vietniece Marija Kaupere devās uz Stokholmu, lai no Izabellas Cielēnas trim bērniem saņemtu dāsnu jo dāsnu novēlējumu.

Dāvinājumā ir divas Ģ. Eliasa gleznas, kuŗas viņa īpaši rūpīgi glabāja. Viena no tām – mākslinieka māsas, Izabellas mātes portrets “Maija sarkanā kleitā”, otra – viņas pašas portrets bērībā “Iza ar lelli”, kas gleznots Francijā 1934. gadā. Marija Kaupere atceras Izabellas stāstu par to, ka mazā Iza bērnu dienās “ļoti dusmojās, kad visādi citādi jaukais onkulis Ģederts uzgleznoja viņas skaisto lelli Zeltīti ar sirmiem matiem”.

“Iza ar lelli”

Mūzejs kopā ar šo novēlējumu saņēmis arī vērtīgas fotografijas, dokumentus un vēstules latviešu valodā. Marija Kaupere: “Pieņēmam, esam ieguvuši unikālu Maijas Cielēnas viena gada dienasgrāmatu no laika, kad Fēliks

Cielēns bija Latvijas ārlieku ministrs (1926-1928) un tikko bija piedzimis Izabella. Atvedām Maijas Cielēnas pierakstus par brāli no laika Parīzē, kad Maija mācās, bet Ģederts papildinās glezniecībā pēc Briseles Mākslas

Dāsns jo dāsns novēlējums

“Maija sarkanā kleitā”

akadēmijas, kā arī vairāku fotografiju oriģinālus, kas iepriekš mūzejā bija tikai kopijas.”

Neilgā laika posmā mūzeja darbinieki apstrādājuši tikai nelielu daļu dāvinājuma, ar ko jau tagad var iepazīties laikā, kad

aplūkojama arī Ģ. Eliasa balvas III izstāde par lauku tēmas atspoguļojumu Latvijas mākslā un iepriekšējās balvas ieguvējas Ingas Jurovas izstāde. Tādējādi Jelgavā atzīmē Ģederta Eliasa 136 gadu jubileju.

ZAIGA KIPERE

Šī gada 14. jūnijā, viņa nāves gadskārtā, Valmierā Kocēnu kapos tika guldīta profesora **Jāņa Priedkalna** (1934. g. 28.III Latvijā – 2022.g. 14.VI Austrālijā) pelnu urna. Pazīstamais zinātnieks – anatomis, histologs, embriologs – bija sev izveidojis lielisku zinātnisko karjeru Eiropā, ASV, Austrālijā, bija Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis, profesors Rīgas Stradiņa universitātē un Latvijas Universitātē, kā mecenāts 2010. gadā ziedojis 142 400 eiro viņa vārdā nosaukta studentu medicīnas zinātnes pētniecības fonda izveidei, lai veicinātu iekļaušanos augsta līmeņa starptautiskos pētniecības projektos. Otra profesora Priedkalna šķautne bija aktīva sabiedriskā darbība Austrālijā un Latvijā. Viņš bija LR VI Saeimas deputāts, Latvijas valsts ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Apvienoto Nāciju Organizācijā.

Par viņu ir uzrakstītas grāmatas, neskaitāmas publikācijas presē, taču mazāk zināma ir trešā personības šķautne, par kuŗu pats profesors intervijā ir teicis: "Viriešiem gribas sevi apliecināt visādos muļķīgos veidos". Nezinu, vai par muļķīgām var uzskatīt, piemēram, piedalīšanos ar *Ferrari* autosacīkstēs 1970. un 1980. gados vai tuksneša šķērsošanu vienatnē uz velosipēda. Savulaik sauca 1970. gada *Ferrari* automašīnas iegādei viņam bija dāvājusi māte, atzīmējot dela kļūšanu par Adelaides universitātes Medicīnas fakultātes profesoru. "Tagad ar viņas svētību varu šos līdzekļus veltīt Latvijai," profesors Priedkalns komentēja savu ziedojumu.

Šodien gribu atgādināt kādu interviju ar profesoru Priedkalnu žurnāla *Enerģija un Pasaulē* uzdevumā, kas notika pirms divdesmit gadiem – 2003. gadā un bija veltīta pasaulē plaši izskanējušam notikumam – 50 gadiem, kopš pirmie pasaules augstākajā kalna virsotnē Everestā britu ekspedīcijas sastāvā uzkāpa Jaunzēlandes alpinists Edmunds Hilarijs un viņa pavadoņi šerpa Tenzins Norgajs. Šogad kopš šī notikuma, tātad, jau ir aizritējuši 70 gadi. 2003. gadā lielajai jubilejai par godu uz Himalaju kalnu grēdu Nepālā tika rīkotas vairākas ekspedīcijas ar kopīgu finišu 29. maijā Tengbočē budistu kalna klosterī, kas 1953. gadā kalpoja par ekspedīcijas bāzes nometni. Vienā no starptautiskajām ekspedīcijām piedalījās arī Jānis Priedkalns, tobrīd profesors Rīgas Stradiņa universitātē. Lūk, intervija, kuŗu viņš man sniedza pēc atgriešanās.

Jūs esat no tiem latviešiem, kuŗi atgriezies dzīvot un strādāt Latvijā no ārzemēm. Šajā gadījumā – no Austrālijas. Kāda ir jūsu alpinista pieredze? Vai Austrālijā alpinisms ir populārs?

Jā, ir populārs, sevišķi pēc tam, kad jaunzēlandietis Hilarijs uzkāpa Everestā. Viņa slavas viļņi atnāca arī līdz Austrālijai. Paša Austrālijā augstākais kalns Kos-tjuško ir tikai nepilnus 3000 metrus augsts, es ar saviem sešiem maziem bērniem tur aizstaigāju

Tenzinga Norgaja mazdēls Taši Tenzings un J. Priedkalns

vienā pēcpusdienā. Taču, kad vairākkārt ilgākos zinātniskos komandējumos uzturējos Jaundeli, Indijā, kur ir augsta līmeņa medicīnas koledža, pamalē ļoti vilinoši vidēja Himalaji... Tie ir kalni, kuri joprojām veidojas. Hilarija un Tenzinga uzkāpšanas laikā Everests bija 8848 metrus augsts, nu jau tas sasniedz 8850 metrus. (Atgādināšu – intervija notika 2003. gadā – Z.K.) 50 gados divi metri! Indijas subkontinents arvien bīdās ziemeļu virzienā un spiež Himalajus uz augšu. 1989. gadā es iesaistījos vienā augstkāpēju grupā, kuŗa kāpa Everestā, gan ne līdz virsotnei, bet 6200 metru augstumā. Bez skābekļa maskām un bez zālēm pret kalnu slimību. Tur es guvu pirmo pieredzi augstkalnu kāpšanā. Pēc diviem gadiem, 1991. gadā, es Pakistānā kāpu K-2 kalnā ar grupu, kuŗu vadīja Taši Tenzings, slavenā Norgaja Tenzinga mazdēls. Tolaik viņam bija 24 gadi. Tagad ar viņu atkal satikāmies pēc 12 gadiem.

Kādas grupas sastāvā kāpāt šoreiz?

Tā bija starptautiska grupa, kuŗas galvenais organizators bija Pīters Hilarijs, Edmunda Hilarija dēls, kuŗš strādā starptautiskas organizācijas *World Expedition* nodaļā Austrālijā – tādas nodaļas ir Anglijā, Amerikā, Kanadā, Austrālijā. Pīters kopā ar savu meitu veica visu gājienu līdz pašreizējai Everestā bāzes nometnei un vadīja jubilejas ceremoniju Tengbočē. Pats Edmunds Hilarijs vairs kalnos nekāpj, viņam jau ir 83 gadi, viņš tajā laikā Nepālas galvaspilsētā Katmandu saņēma karaļa apbalvojumu.

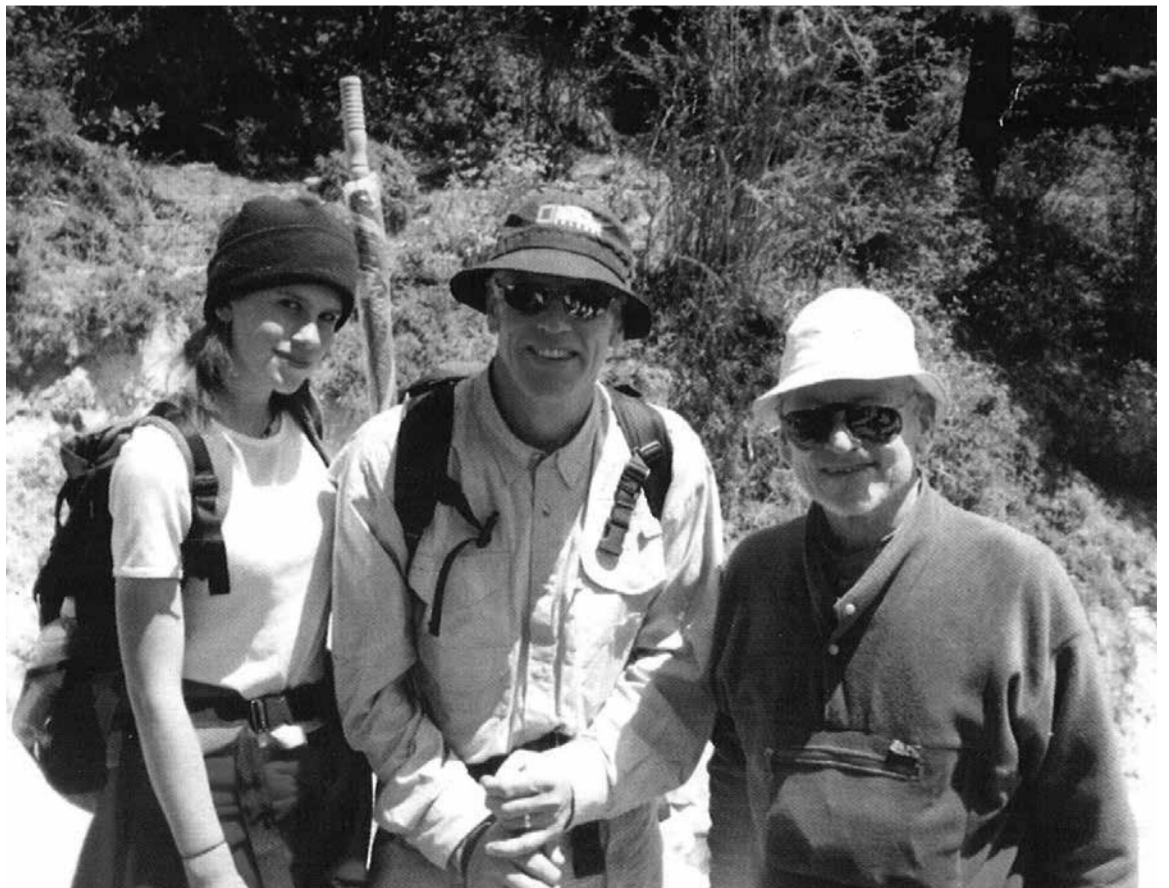
Kāda bija sajūta atgriezties kalnos pēc 12 gadiem?

Nekādu kalnā kāpšanas treniņu šo 12 gadu laikā man nebija. Tiesa, pēc 50 gadu sasniegšanas sāku skriet maratonu. Bet tagad – tik vien kā kājam no Anatomikuma līdz Indrānu ielai, kur dzīvoju. Grupā mēs bijām divi vīri gados, kāpām prātīgi, apziņoties savus spēkus un iespējas un... mums ne reizes nebija jālieto prettūskas zāles, nebija jācieš no kalnu slimības. Gados jaunie, ātrie gājēji, kas bija grupas priekšgalā, vienu dienu bija

sejā zili bāli un nevarēja pat piecelties, bet ar prettūskas zālēm ātri vien atkopās.

Kā izpaužas kalnu slimība?

Kā bronhiālā un smadzeņu tūska. Pirmā izpaužas kā elpas trūkums, otrā – cilvēks sāk pieņemt neracionālus lēmumus. Ja viņš ir pietiekami pieredzējis un spēj salīdzināt, kā tādā pašā situācijā ir rīkojies citreiz, tad saprot, ka steidzīgi jāieņem zāles. Arī grupas vadītājs vēro savus cilvēkus, vai tie nesāk kļūt pārgalvīgi. Tā ir pirmā smadzeņu tūskas pazīme. Mums bija līdzīgi arī spiediena maiss, bet to par laimi nevajadzēja nevienam.

Vidū Edmunda Hilarija dēls Pīters Hilarijs, pa kreisi – Pītera meita Amēlija, pa labi – J. Priedkalns

Ko jūt cilvēks, sasniedzis kādu sev nospraustu augstumu?

Vispirms gribu brīdināt nelietot tādas agrāk izplatītas teicienu kā *pakļaut, uzvarēt, iekarot kalnus*. Šādi agresīvi vārdi vairs nav attiecināmi ne uz kalniem, ne uz dabu vispār. Mums ir jāsadzīvo ar dabu. Mēs varam uzkāpt kalnā, mēs ejam pie kalna, bet mēs tam neuzbrūkam. Cilvēks,

sasniedzis kādu kalna virsotni vai citu mērķi, nav to uzvarējis. Viņš ir uzvarējis sevi – savu nevarību, neprasmu, bailes. Tā ir vienreizēja sajūta – sava sasnieguma sajūta. Es nezinu, kāpēc cilvēkam vienmēr kaut kas ir jāasniedz, bet tas dod ārkārtīgu prieku, apmierinājumu un baudu, kad esi kaut ko sasniedzis. Taču es īsti neticu tiem alpīnistiem, kas savos stāstījumos un aprakstos pārlietu visu romantizē. Fiziskā piepūle ir milzīga, trūkst skābekļa, un vienīgā doma ir – kā tikt lejā, jo alpīnisti biežāk iet bojā, kāpjot lejā nekā augšā. Diez vai galvā nāk domas par skaisto dabu, saviem mīļajiem, par ģimeni. Tas viss būs pēc tam, bet tajā brīdī viss ir saistīts tikai ar pašaglabāšanos, ar iztūrēšanu. Tādēļ nopietnie kāpēji virsotnē uzturas pēc iespējas mazāk. Iesprauž karogu, nofotografējas, atstāj piemiņas zīmi un mudīgi taisās lejā. Galu galā mirstība Everesta kāpēju vidū tomēr ir 10 procenti, tātad – bojā aiziet katrs desmitais.

Vai tad vēl tagad?

Tagad tehniskais bruņojums ir daudz labāks, āķi un skābekļa baloni vieglāki, sakari labāki. Taču lavīnas, plaisas ledājos un sniegpuķēni ir tie paši.

Kas tad tomēr cilvēkus dzen kalnos? Piemēram – jūs. Pašapliecināšanās?

Jā. Acimredzot kaut kā pietrūka un vajadzēja pašapliecināties. Nebija pietiekamas ticības sev. Bet tādi izaicinājumi man dzīvē vienmēr ir patikuši. Gata-

virsoņs, lielākoties to darījis vienatnē, uzskatot, ka jebkāda palīdzība traucē viņam izjust īsto sasniegumu. Pakistānā kāpa kopā ar brāli, tas gāja bojā. Mesners pēc tam trīs gadus negāja kalnos, tad atsāka, bet tikai vienatnē. Pameta ģimeni, jo sieva bija pret viņa atgriešanos kalnos. Visu pameta un tomēr gāja atpakaļ. Šodien par pasaulē spēcīgāko alpīnistu uzskata ASV latvieti veterinārmediķi Edu Viesturu, arī viņš mēģina uzkāpt visos 14 pasaules astoņtūkstošniekos, palikuši vēl trīs. (Eds Viesturs ir 12. cilvēks pasaulē, kas uzkāpis visās 14 virsotnēs, kas augstākas par 8000 metriem, tostarp septiņas reizes Everestā. Viņš ir tikai piektais kāpējs, kas to paveicis bez skābekļa maskas. Vikipēdija – Z.K.) Pagājušajā gadā (2002. gadā – Z.K.) viņš kopā ar Taši Tenzingu vienā *dream team*, sapņu komandā, kur kopā darbojās visizcilākie alpīnisti, Himalajos veica zinātniskus mērījumus un filmēja. Interesanti, ka jau 1990. gadā, vienā mēnesī – maijā ar trīs dienu starpību Everestā uzkāpa divi latvieši. Eds Viesturs, šķiet, 8. maijā un Andris Lakašs, arī no ASV – 11. maijā. Katrs ar savu ekspedīciju. Andris Lakašs pirmais Everestā uznesa Latvijas karogu. 1990. gadā! Ne jau lielu, bet tādu, ko var pie ledus cirtņa piestiprināt. Viņa mamma to bija uzadījusi vai uztamborējusi. Lakašs ir slavens ar to, ka izglābis vairākus spēkus zaudējušus kāpējus, pašam pavadot nakti nāves

zonā, virs 8000 metriem. Visi jau domāja, ka viņš ir gājis bojā, jo tādā augstumā neviens nenakšņo. Lakašs Everesta virsotni sasniedzis trīs reizes. No Latvijas latviešiem – Teodors Ķīris un Imants Zauls – 1995. gadā, Ilgvars Pauls – 1997. gadā, viņš pēc tam uzkāpis vēl septiņos astoņtūkstošniekos. Kaut kas jau dzen tos vīrus augstajos kalnos.

SPORTS

VAI IZDOSIES APVIENOT
LOK UN LSFP?

Drīzumā var būt sagaidāma Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) un Latvijas Sporta federāciju padomes (LSFP) apvienošanās un valstij turpmāk būtu viens partneris valsts līdzekļu sadalē sportam atklāja Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Sporta departamenta vadītājs Vladimirs Šteinbergs.

2022. gadā iepriekšējā Saeimas sasaukuma Sporta apakškomisija un tās vadītājs Sandis Riekstiņš aktīvi strādāja, lai mazinātu birokrātisko aparātu sporta jomā un valsts finansējums plūstu caur vienu organi-

zāciju. Abas organizācijas nespēja atrast nekādu kompromisu, vēlāk bija plānots, ka jaunais finansējuma modelis sāks strādāt no 2023. gada, tomēr 13. Saeimas noslēgumā LOK un LSFP nespēja atrast kopsaucēju. Tādējādi valsts finansējuma modelis sporta nozarē palika nemainīgs arī 2023. gadā.

2023. gada pavasarī darbu IZM pārtrauca Sporta departamenta ilggadējais vadītājs Edgars Severs. Ilgu laiku neizdevās atrast departamenta vadītāju un tikai ar otro piegājieni konkursa kārtībā IZM atrada jauno "sporta ministru" – Šteinbergu. Līdz ar to ievilkās arī darbs pie sporta finansējuma modeļa izstrādes.

PASAULES ČEMPIONĀTS
SKRIEŠANĀ

Kenijete Beatrise Čebeta un Etiopijas skrējējs **Hagoss Gebrhivets** svētdien Rīgā kļuva par pasaules čempioniem piecu kilometru skrīšanā. Čebeta: "Tā

kā tas ir pirmais šāda veida čempionāts, tad man nebija ielānāta kāda taktika. Biju pārliecināta par saviem spēkiem finišā, tāpēc pēdējos metros atlika vien uzticēties sev. Sacensības bija grūtas, jo jau no sākuma bija augsts temps"

ASV skrējējs **Hobss Keslers** svētdien Rīgā ar jaunu pasaules rekordu 3 minūtes un 56,13 sekundes pasaules čempionātā Rīgā uzvarēja jūdzes skrījienā.

Etiopiete **Diribe Velledži** ar jaunu pasaules rekordu četras minūtes un 20,98 sekundes uzvarēja jūdzes skrījienā.

Latvijas skrējējs **Uģis Jocis**

5km distancē sasniedza jaunu Latvijas rekordu 14 minūtes un 14 sekundes. Jocis ierindojās 37.vietā, labojot Dmitrija Serjogina pagājušajā gadā Barselonā sasniegto rekordu.

Piecu kilometru distancē elites grupā vīriešiem ar rezultātu 12 minūtes un 59 sekundes uzvarēja etiopietis **Hagoss Gebrhivets**.

Viņš par trim sekundēm apsteidza tautieti **Jomifu Kedželču** un par 17 sekundēm – personisko rekordu sasniegušo kenijieti **Nikolasu Kipkoriru**.

BOSTONAS "CELTICS"
ĢENERĀLMENEDŽERIS
PAR PORZIŅĀ

VESELĪBAS STĀVOKLI

Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) kluba Bostonas "Celtics" ģenerālmenedžeris **Breds Stīvenss** sarunā ar medijiem izteicies par **Kristapa Porziņģa** veselības stāvokli. Porziņģis, kurš aizvadītajā vasarā maiņas darījumā pārcēlās uz "Celtics" komandu, nesenojā Pasaules kausa finālturnīrā plantārā fascīta dēļ nevarēja palīdzēt Latvijas valstsvienībai. Šonedēļ "Celtics" savos sociālo mediju kontos publicēja foto un video, kuros redzams, kā Porziņģis aizvada treniņus jaunās komandas krekla. Tagad par latvieša veselības stāvokli iztei-

cies arī kluba ģenerālmenedžeris **Breds Stīvenss**: "Kristaps šajās dienās aktīvi skrien pa laukumu. Es uzskatu, ka turienes [Latvijas izlases] ārstu un arī šejienes speciālistu panāktais progress bija svarīgs, lai viņš izvairītos no kādas ilgtermiņa traumas. Viņš jūtas lieliski. Es tikko ar viņu runāju pa telefonu. Viņš sacīja, ka jūtas lieliski," sacīja Stīvenss. Jaunā Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) sezona sāksies 24. oktobrī. "Celtics" pirmo sezonas spēli aizvadīs ar Porziņģa bijušo komandu Ņujorkas "Knicks".

BIEDRIŅŠ ATGRIEŽAS
BASKETBOLĀ

Šovasar basketbola raidījuma "Ūdenszēļi" komanda izveidoja jaunu komandu "Rīgas Zēļi", kuras prezidents būs **Edgars Buļš**, ģenerālmenedžera pienākumus pildīs **Artūrs Šēnhofs**, bet par galveno treneri strādās **Juris Umbrāško**. Jaunizveidotā kluba "Rīgas Zēļi" vēstnesis – bijušais Latvijas izlases un Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) spēlētājs **Andris Biedriņš** centīsies palīdzēt ne tikai klubam, bet arī jaunajiem vienības spēlētājiem. Patīkami pamazām atgriezties basketbolā. Biju nogājis no visa malā, bet parādījās šis projekts, un Edgars mani uzrunāja jau vasaras sākumā. Bijām tikušies vairākas reizes, tas mani ieinteresēja.

(Turpinājums 20. lpp.)

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS
Simtgades Testamentāro novēlējumu fonds

THE AMERICAN LATVIAN ASSOCIATION CENTURY BEQUEST FUND

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim ALA nākotnes fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru. ALA dara daudz, un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgus gadus nākotnē mūsu nākamajām paaudzēm!

American Latvian Association
400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850
301-340-1914; info@alausa.org
EIN: 53-0215408

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE
2023. g. rudens sūtījuma
saiņu savākšanas datumi un punkti ASV.

DIENVIDI: Atlanta, GA, Sv. Pēterburgā, FL – lūdzam sazināties ar: pakas@lasl.com (vai zvanīt - skat. nr. zemāk)

VIDIENĒ: Indianapolis – sestdien, 21. oktobrī, 11os no rīta - Latv. centrā – 1008 W. 64 St., Indianapolis, IN

Čikāgā I – otrdien, 24. oktobrī, 1os pp - Sv. Pēterļa baznīcas telpās, 450 Forest Preserve Dr, Wood Dale, IL

Čikāgā II – otrdien, 24. oktobrī, 3os pp - Čiānas latv. ev. lut. draudzes telpās, 6551 Montrose, Chicago, IL

Milvokos – otrdien, 24. oktobrī, 5-6 pp - Latviešu draudzes telpās – 1853 N. 75 Street., Milwaukee, WI

Mineapolē – trešdien, 25. oktobrī, 11-12 no rīta - Latviešu draudzes telpās, 3152 17th Avenue, Minneapolis, MN

Latvijas Ciemā – piektdien, 27. oktobrī, 11os no rīta - 10740 Kurzeme Rd, Three Rivers, MI

Kalamazū – sestdien, 27. oktobrī, 12:30 dienā - Latviešu Sabiedriskā Centrā, 100 Cherry Hill Dr., Kalamazoo, MI

Detroitā – sestdien, 27. oktobrī, 5-6 pp - Sv. Pāvila latv. Baznīcā, 30623 W 12 Mile Rd., Farmington Hills, MI

Klīvlandē – sestdien, 28. oktobrī, 12os dienā - Latviešu draudzes telpās, 1385 Andrews Ave., Lakewood, OH

AUSTRUMOS: Bostonā – sestdien, 28. oktobrī, 2:30-4:00 pp - Trimdas draudzes telpās, 58 Irving St., Brookline, 29

Filadelfijā – svētdien, 29. okt., 6os vakarā - Fila. draudzes telpās – 301 N. Newtown St Rd., Newtown Sq, PA

Īstbransvikā – pirmdien, 30. oktobrī, 11.30 no rīta - 42 Gates Av, E. Brunswick, NJ

Jonkeros – sestdien, 21. oktobrī, 10os no rīta - Ņujorkas draudzes telpās, 254 Valentine Ave, Yonkers, NY

Pokipsijā – svētdien, 29. oktobrī, no 9-10 no rīta - 2 Merry Hill Rd, Poughkeepsie, NY

Salā – svētdien, 22. oktobrī, pēc dievkalpojuma - Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes telpās, 4 Riga Lane, Melville, NY

Vašingtonā, D.C./Rokvilē – svētdien, 29. oktobrī, no 12.30-1.30 pp - Vaš. dr. telpās 400 Hurley Av, Rockville, MD

RIETUMKRĀSTĀ: Portlandē un Sietlā - būsīm atkal 2024. gada pavasarī

Sanfrancisko – sestdien, 14. oktobrī, 10-12 no rīta - pie Māras Sidlow, 1563 Lincoln Avenue, Alameda, CA 94501

Pieņemsim ar UPS sūtītās pakas līdz piektdienai, 2023. g. 27. oktobrim

Šinī sūtījuma variet arī nodot grāmatas, mākslas darbus, personīgas mantas uc sūtīšanai uz LV!

Ja vēlaties saņemt reģistrācijas numurus pa telefonu, lūdzam zvanīt:

Tālrunis: (973) 744-6565 (spiediet 1005) vai (888) LAT-VIAN E-pasts: pakas@lasl.com

Lūdzu sekojiet vērību, svāra un izmēru norādījumiem mūsu mājas lapā: www.lasl.com

Kopuzņēmums
BALVINAMI piedāvā:

- PIRKT Jūsu daudzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
  - PIRKT Jūsu zemi un mežu platības vai to daļas Latvijā;
  - SAKĀRTOT īpašuma tiesības.
- Izskatīsim visus piedāvājumus

Andris Padegs, Anita Batarags: 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

Raimonds Mauliņš +371-29-614-612 (LV)

raimondsmaulins@gmail.com

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaiņu iela 3, Rīga, LV-1050

e-pasts: matiss@ska.lv

+371 28390346

IN MEMORIAM

Atceroties AIJU BRUGMAN

2023. gada 16. septembrī 79 gadu vecumā no Indianapolē latviešu saimes šķīrās Aija Brugman. Aija dzimusi Rīgā, 1944. gada 9. maijā. Viņas vecāki Eduards un Elza Vinteri ar bērniem devās bēgļu gaitās, pirms padomju okupanti atgriezās Latvijā. Kad Aijai bija pieci gadi, ģimene ieradās Amerikā un ar laiku apmetās Indianapolisē.

Jau no bērnības Aija izrādīja lielu prasmi mūzikā, īpaši klavier spēlē un dziedāšanā. Viņa studēja mūziku Indianas universitātē un pēc absolvēšanas ieguva maģistra gradu mūzikas izglītībā Butler universitātē. Aija salaulājās ar Helmutu Brugman un pavadīja 40 gadus kopā ar viņu līdz Helmuta nāvei.

Savu mīlestību mūzikai un latviešu kultūrai Aija nodeva tālāk

tūkstošiem skolnieku. Sākumā Aija mācīja mūziku skolās, bet pēc tam vairāk nekā 50 gadus pasniedza privātas klavierstundas. No 1970. gada viņa vadīja Indianas Latviešu biedrības kori Indianapolisē. Aija arī bija virsdiriģente daudzos latviešu Dziesmu un deju svētkos ASV un Ka-

nadā. Viņa piedalījās 1988. gada un 2002. gada Dziesmu svētku mūzikas nozares rīcības komitejās un vadīja mūzikas nozari 2007. gada svētkos Indianapolisē. 2018. gadā Aijai piepildījās mūža sapnis piedalīties Dziesmu un deju svētkos Latvijā.

Aija vadīja 1971. gadā nodibināto Indianapolisē Daugavas Vanagu apvienības sieviešu ansambli (IDVASA), kas uzstājās visā ASV un Kanādā, sniedzot koncertus, arvien iesaistot jaunākās paaudzes. Repertuārā bija iekļautas tautasdziesmas, patriotiskas, garīgas un populāras rakstura dziesmas, kā arī citu tautu dziesmu tulkojumi. Ieskaņotas divas skaņu plates un divas skaņu lentes. Vairākas vasaras IDVASA sniedza koncertus Gaņezera vidusskolā, dažkārt programmas izpildīšanā pieai-

cinot vidusskolas audzēkņus, visu atlikumu ziedojot Gaņezeram. Vairāk kā 20 gadus Aija arī vadīja kori un mācīja dziedāšanu Gaņezera latviešu vasaras vidusskolā.

Aijas sirdi pildīja mīlestība uz Dievu un Kristus evaņģēliju. Viņa labprāt lasīja Svētos Rakstus, tie viņai sniedza lielu mierinājumu Helmuta aiziešanas laikā un arī pašai ciešot slimību. Bez tam viņa atkārtoti kalpoja kā Indianapolisē latviešu luterāņu draudzes priekšniece.

Neraugoties uz visām savām profesionālām nodarbībām, Aijas mīlestība un uzticība ģimenei piepildīja lielāko viņas laika daļu. Aija vienmēr turēja savu ģimeni pirmajā vietā – pavadot bērnus pie klavierēm koncertos, darbojoties kopā ar laulāto draugu Helmutu viņa uzņēmu-

mā, lutinot bērnus un mazbērnus jaukās brīvdienās.

Aija atstāj meitas Dzintru (Marc) Tuttle, Heidi Martinez, Ingi (Brendan) Jennings un dēlu Helmutu (Maggie) Brugman, kā arī piecpadsmit mazbērnus, vienu mazmazbērnu, un māsu Gunu (Bill) Schnackel.

Vizitācija piektdien, 6. oktobrī no 5:00 līdz 7:30 vakarā, Flanner Buchanan Broad Ripple, 2305 Broad Ripple Ave., Indianapolis. Bēres sestdien, 7. oktobrī 10:00 no rīta, Indianapolisē Latviešu Sabiedriskajā Centrā, 1008 W. 64th St. Apbedīšana Floral Park kapsētā, 425 N. Holt Rd. Seko bērnu mielasts Indianapolisē LSC.

Ziedojumus Aijas piemiņai sūtīt: *Latvian Lutheran Church of Indianapolis, Latvian Center Gaņezers vai Right To Life of Indianapolis.*

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks vai arī tie ir atcelti!

DIENVIDKALIFORNIJAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

Latviešu mākslinieces un režisores Signes Baumanes animācijas filma pieaugušajiem "My Love Affair With Marriage" no 12. – 19. oktobrim skatāma Losandželosā! Filmas pirmizrāde 12. oktobrī Laemmle Royal kinoteātri plkst. 7:00 vakarā. Tikšanās klātienē ar filmas veidotāju Signi Baumani.

Auditorija #3 (65 sēdvietas). Saite bilešu iegādei – <https://www.laemmle.com/film/my-love-affair-marriage>

Filmas seansi no 13. – 19. oktobrim Laemmle Glendale kinoteātri plkst. 1:30 & 7:20, tikšanās klātienē ar filmas veidotāju Signi Baumani tikai 13., 14. un 15. oktobrī. Auditorija #3 (101 sēdvietas). Saite bilešu iegādei: www.laemmle.com/film/my-love-affair-marriage

SV.PĒTERSBUĢGAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

RUDENS PIKNIKS UN PILNSAPULCE Svētdien, 29. oktobrī, 11am Point Brittany āra paviljonā, 5101 Brittany Drive S., St. Petersburg, FL 33715. Aicinām visus uz nu jau tradicionālo biedrības rudens pikniku! Kā ierasts, dalīsimies ar aizgājušās vasaras spīgtākajiem notikumiem un krāšņākajiem piedzīvojumiem! Lūgums līdzīgi ņemt "groziņu" un savu iecienīto dzērienu. Biedrība cienās ar nelielām uzkodām. Pirms piknika notiks biedrības PILNSAPULCE, par izmaiņām biedrības statūtos

LATVIJAS REPUBLIKAS PROKLAMĒŠANAS 105.

GADADIENA sestdien, 18. novembrī, 4:30 pm Point Brittany sarīkojumu zālē 5101 Brittany Drive S., St. Petersburg, FL 33715 Atzīmēsim mūsu Latvijas dzimšanas dienu

Biedrība cienās ar "auksto galdu" un kafiju. Savus iecienītos dzērienus aicinām līdzīgi ņemt pašiem. Kokteiļstunda sākot no 4:30pm, koncerta sākums 5pm. Ieejas ziedojums biedriem \$30, viesiem - \$45, bērniem līdz 18 gadiem ieeja bez maksas. Lūgums iepriekš pieteikties līdz 11. novembrim zvanot/rakstot Dacei T: 917-755-1391 priekšpamaksu iespējams veikt – paypal.me/LVbiedribaFL.

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com.

TĒRVETE

2023. gada Tērvetes sarīkojumu kalendārs atrodams www.tervete.org.

ZIEMĒLKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.: (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994 Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Cikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.: (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Cikāgas-Ciānas_draudze 2550-4389-7965-234. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc

dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, e-pasts: puidza@yahoo.com.

Cikāgas latv. ev. lut. Sv. Pēterā dr.: (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. 1-773-818 6965 St.Peters.latvian.church@gmail.com, inese42@outlook.com Inese Stokes priekšniece. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Cikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Seko sadraudzības stunda.

Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA90039). **8. oktobrī**-Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu kalpos diak. Guna Reina

Dievkalpojumi notiek plkst. 11:00

Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766).

Dievkalpojumi ar dievgaldu divreiz mēnesī 2:30 pēcpusdienā ar viesu mācītāju Iģors Safins. Lūdzu, zvaniet draudzes sekretārei Zigrīdai Kručkovai par datumiem, tālr: 617-323-0615.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jaņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Gija Galiņa. **4. oktobrī** plkst. 11:00. **8. oktobrī** dievkalpojums ar dievgaldu – Pļaujas svētki plkst. 11:00, seko bazārs ar pusdienām oktoberfest stilā. **15. oktobrī** dievkalpojums plkst. 11:00. **22. oktobrī** draudzes 130 gadu atzīmēšanas dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 11:00, seko svētku mielasts. **29. oktobrī** dievkalpojums plkst. 11:00. **1. novembrī** Bībeles stunda – trešdienā plkst. 11:00. **5. novembrī** dievkalpojums plkst. 11:00. **12. novembrī** dievkalpojums plkst. 11:00. **18. novembrī** ekumēniskais Valsts Svētku dievkalpojums – sestdienā plkst. 2:00 pēcpusdienā. **19. novembrī dievkalpojums nebūs.** **26. novembrī** Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 11:00. **3. decembrī** 1. Adventa dievkalpojums plkst. 11:00. **6. decembrī** Bībeles stunda – trešdienā plkst. 11:00.

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. (2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505.) Tālr.: 616-361-6003.) Māc. Aija Graham. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr.: 616-975-2705. **Dievk. notiek divreiz mēnesī 2:00 pēcpusdienā.** Par datumiem, lūdzu, sazināties ar dr. pr. Ivaru. Pēc dievk. kafijas galds.

Grandrapidu latv. katoļu dr.: Our Lady of Anglona (504 Grand Ave NE Grand Rapids MI 49503) Grand Rapids Association Nama – Māc. Mark Mitchell Priekšnieks

Bronislavs Viscockis – tālr: 616-540-1322. **Dievk. notiek katru svētdienu 10:00** – seko kafijas galds.

Indianapolē latv. ev. lut. dr.: (1008 W. 64th St. Indianapolis, IN 46260) mācītājs Ivo Roderts, tālr.: 317-912-5641, e-pasts: I.roderts@gmail.com. Dievk. notiek svētdienās 10:00 Latviešu Sabiedriskajā Centrā. Pēc dievk. seko kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Latviešu ev. lut. apvienotā draudze notur klātienē dievkalpojumus **katru svētdienu plkst. 10:00.** Pieejami arī sprediķu ieraksti draudzes YouTube kanālā (meklēšanas atslēgas vārds "Latviešu apvienotā draudze Kalamazū").

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107 mac.Sarma Eglite epasts eglite@gmail.com) Draudzes **dievk. notiek svētdienās 11:00.** Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Kārli Indriksonu, tālr.: 402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionāru saiets katra mēneša otrajā ceturtdienā plkst. 11:00 sabiedriskajās telpās. *Latvian Hall* (Latviešu ev. lut. sabiedriskās telpās, 33rd & Mohawk iela, Baznīca, 33rd & C iela, Linkolnā. kunora@windstream.net.

(Turpinājums 19. lpp.)

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Mančesteras latv. ev. lut. dr. (dievk. Notiek *Holy Transfiguration Romanian Orth. Church*, 2 Winter St., Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr. 413-568-9062.

14. oktobrī, plkst. 11:00 - Pļaujas svētku dievkalpojums, ar dievgaldū. Prāv. Igors Safins. Sekos rudens bazārs un loterija.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tālr.:

414-258-8070. Māc. Jānis Ginters tālr: 260-797-5695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tālr: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Tālr. 612-722-4622, epasts: mndraudze@gmail.com. Māc. Ilze Larsen. Dievkalpojumi katru svētdienu 10:30 – klātienē & tiešsaistē (info.: www.mndraudze.org)

Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.: *Trinity Latvian Church* (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org pr. Jānis Mateus tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: (*Latvian Lutheran Church*, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040). Dievkalpojumi notiek NJ Latviešu biedrības namā Priedainē, (1017

State Route 33, Freehold, NJ 07728), māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com. Ņūbransvikas – Leikvudas latviešu ev. lut.

Dievkalpojumi notiek kapelā, NJ Latviešu biedrības namā "Priedainē", (1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728).

Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes 2023. g. oktobra dievkalpojumu kalendārs:

Jonkeru baznīca, 254 Valentine Ln, Yonkers NY

Salas baznīca, 4 Riga Ln, Melville NY

St. Andrew baznīca, 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ

St. John's baznīca, 81 Christopher St, New York NY

Svētdien, 10. oktobrī Salas baznīcā, 10:30, māc. Saliņš; Jonkeru baznīcā 10:30, māc. Saivars.

Svētdien, 15. oktobrī Salas baznīcā, 10:30, māc. Saliņš; Jonkeru baznīcā 10:30, māc. Saivars.

Sestdien, 21. oktobrī St. John's baznīcā 14:00 māc. Saliņš. **Svētdien, 22. oktobrī** Salas baznīcā, 10:30, māc. Saliņš. Seko Rudens svētki ar siltām pusdienām un ar Indras Avenas referātu par Voldemāra Avena gleznām. Būs gleznu izstāde un izsole; Jonkeru baznīcā 10:30, vada Baiba Kļaviņa; St. Andrew baznīca ar dievgaldū 13:30, māc. Saivars.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602). Mācītāja Biruta Puķe-Wilson, mob. (269) 2675-330. Kontaktpersona *Mary Beth Dzirnis*, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnis@chartermi.net. Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1:00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 1-619-630-8143, e-pasts: janislegzdins@hotmail.com. Dievkalpojumi notiks iekšienē un jānēsā sejas maskas.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. Lut. dr. (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek plkst. 10:30. Draudzes priekšnieks Jānis Šulcs, tālr.: 206-406-5226, e-pasts: prieksnieks@seattlelatvianchurch.org. Baznīcas mājas lapa: www.seattlelatvianchurch.org.

8. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldū, vadīs Dr. Inese un Ēriks Raisteri. Pēc dievkalpojuma Draudzes dāmu komiteja aicina uz pusdienām nama zālē. Programmā Raisteru ģimene stāstīs par Dziesmu un deju svētkiem Latvijā. Ieeja: \$15 pieaugušiem, \$10 jauniešiem un bērniem. **15. oktobrī** Dievkalpojums, vadīs Dr. Jānis Sipols. **29. oktobrī** Reformācijas svētki, dievkalpojumu vadīs Linda un Jānis Šulci.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart). Pļaujas svētku dievkalpojums notiks 15. oktobrī plkst. 2 ar dievgaldū. Diak. Linda Sniedze Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: Draudzes mācītājs Aivars Pelds, T: 515-991-4640, epasts: aivars@pelds.com. Visi dievkalpojumi notiek *Faith Lutheran* baznīcā (2601 49th Street North, St. Petersburg, FL 33710). **12. novembrī** plkst. 14:00 notiks dievkalpojums. Dievkalpojumu noturēs mūsu mācītājs Aivars Pelds ar viesmācītāju Gunāru Lagzdīņu. Pilnsapulce sekos dievkalpojumam.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. E-pasts: grietins@gmail.com. Priekšnieks: Kārlis Vasarājs, pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: (400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121). Tālrunis: 301-251-4151, epasts: dcdraudze@gmail.com, www.dcdraudze.org. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tālr.: 301-302-3270). Draudzes priekšiece Dace Zalmane.

Katru svētdienu 11:00 dievkalpojums – klātienē & tiešsaistē (ZOOM). Katru trešdienu 10:00 Rīta svētki (ZOOM). ZOOM pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājas lapā www.dcdraudze.org.

Lūgums turpmāk SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas sūtīt Inesei Zaķis uz e-pastu rigaven@aol.com līdz piektdienai vai tieši uz redakciju Rīgā, uz e-pastu: redakcija@laiks.us ne vēlāk kā PIRM-DIENĀS

Sietlas ev. Lut. dr. (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek plkst. 10:30. Draudzes priekšnieks Jānis Šulcs, tālr.: 206-406-5226, e-pasts: prieksnieks@seattlelatvianchurch.org.

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā

VALDA STRAUMĒNS,
dzim. BRAČIŅŠ

Dzimusi 1929. gada 12. jūlijā Rīgā,
mirusi 2023. gada 22. septembrī Bostonā

Ņem mūsu mīlestību sev
līdz Mūžībā!

Par viņu sēro
KARMENA UN JĀNIS

IRENA RUTA VANUSKA,
dzim. HINCENBERGS

Dzimusi 1928. gada 18. oktobrī Valmierā,
mirusi 2023. gada 12. septembrī Naperville, Illinois

Sēro
BRĀLIS EDVĪNS AR DĒLIEM
AIVARS UN KRUSTDĒLS ANDRIS

Mūsu mīļā filistre

RUTA PRIEDKALNS-ZIRNIS, C. 50,
dzim. PRIEDKALNS

Dzimusi 1932. gada 6. augustā Valmierā, Latvijā,
mirusi 2023. gada 3. septembrī Chicago, Illinois, ASV

Dzīli sēro
KORPORĀCIJA DAUGAVIETE

SPORTS

(Turpināts no 17. lpp.)

Man patika ideja, ka Rīgā būs vēl viens jauns klubs, un arī tas, ka tiks attīstīti jaunie spēlētāji, kuriem tiks dota iespēja. Būšu kopā ar klubu un mēģināšu palīdzēt ne tikai klubam kā organizācijai, bet arī jauniešiem spēlētājiem. Daudzi no jauniešiem basketbolistiem pat nav spēlējuši "Arēnā Rīga", tāpēc tā būs interesanta pieredze arī viņiem," piebilda Biedriņš.

ANDREJS GRAŽULIS SPOŽI SĀK SEZONU ITĀLIJĀ

Latvijas izlases basketbolists **Andrejs Gražulis** Itālijas A sērijas sezonas pirmajā spēlē palīdzēja Trento "Aquila" ar 91:84 pārspēt Kremonas "Vanoli". Gražulis aizvadīja savu karjeras rezultatīvāko spēli Itālijā, vienlaikus labojot savu rekordu trāpītajos trišpunktniekos. **Viņš 26 minūtēs realizēja septiņus tālmetienus un guva 25 punktus.**

Latvietim labi palīgi bija Matija Udoms un Kamārs Baldvins, kuri guva attiecīgi 14 un 13 punktus. Vēl Prentiss Habs atzīmējās ar deviņiem punktiem un deviņām rezultatīvām piespēlēm, bet Davide Alviti izcēlās ar deviņiem punktiem, astoņām atlekušajām bumbām un sešām (!) pārtvertām bumbām. Kremonas komandā 18 punkti bija Grantam Goldenam.

LATVIJAS IGAUNIJAS BASKETBOLA LĪGĀ

Latvijas čempionvienība "VEF Rīga" sestdien Latvijas-Igaunijas Basketbola līgā (LIBL) piedzīvoja neveiksmi sezonas pirmajā spēlē. "VEF Rīga" izbraukumā ar rezultātu 78:80 (20:15, 16:28, 21:20, 21:17) zaudēja Tallinas "TalTech"/"Optibet" basketbolistiem. Rīdzinieki atradās iedziņos lielāko daļu spēles laika, taču nepilnas divas minūtes līdz pamatlaika beigām pēc diviem precīziem Brendana Edamsa divu punktu metieniem panāca +3. Atlikušajā spēles laikā tallinieši guva vēl piecus punktus, uz ko rīdzinieki nespēja vairs atbildēt, piedzīvojot neveiksmi. "VEF Rīga" rindās rezultatīvākais ar 23 punktiem bija komandas kapteinis Māris Gulbis, kamēr Edamss sakrāja 22 punktus un septiņas bumbas zem groziem. "Valmiera Glass"/"Vidzemes Augstskola" viesos ar rezultātu 79:87 (21:25, 19:14, 23:25, 16:23) zaudēja Tallinas "Kalev". Valmieras vienībā rezultatīvākais ar 18 punktiem bija Guntis Sīpoliņš, 14 punktus pievienoja Jānis Kaufmanis, kamēr 13 punktus un septiņas atlekušās bumbas sakrāja Šons Naits. Rīgā bā-

zētais Ukrainas klubs "Prometejs" ar rezultātu 106:61 (18:14, 31:7, 26:19, 31:21) pārspēja "Viimsi". Piekdien pirmās spēles čempionātā aizvadīja "Ventspils" un "Ogres", kas mačus noslēdza papildlaikā, attiecīgi ar 88:83 uzvarot "Tartu Universitāti"/"Maks & Moorits" un ar 75:77 zaudējot Raplas "Avis Utilitas".

GRAUDIŅA/SAMOILOVA NEPĀRVAR PARĪZES TURNĪRA KVALIFIKĀCIJU

Latvijas duets **Tina Laura Graudiņa/Anastasija Samoilova** trešdien Parīzē piedzīvoja zaudējumu pludmales volejbola profesionālās tūres jeb "Beach Pro Tour" (BPT) "Elite 16" sērijas turnīra kvalifikācijā. Kvalifikācijas pirmajā mačā ar piekto numuru izsētais Latvijas duets ar 1-2 (21:23, 25:23, 11:15) piekāpās somietēm Ninai Ahtiainēnai/Taru Lahti-Liukonenai, kuras izlikta ar 12. numuru. Līdz ar šo zaudējumu Graudiņai/Samoilovai turnīrs noslēdzies daļi 21. vietā. Sezonas pirmajā posmā Dohā Graudiņa/Samoilova izcīnīja ceturto vietu, tad Brazīlijas pilsētā Uberlandijā ieņēma dalītu piekto vietu, posmā Čehijā neizdevās izkļūt no apakšgrupas, bet Gštadē un Hamburgā tika ieņemta dalīta devītā vieta.

TTT ZAUDEĀRĪ MĀJĀS

"TTT Rīga" ar 62:63 (14:12, 13:18, 12:16, 23:17) zaudēja Rumānijas vienībai "ACS Sepsis-SIC", divu spēļu summā piekāpjoties rumānietēm ar 116:122. Pirmajā ceturtdaļā, vadības grožiem pārejot no rokas rokā, lielāko pārsvaru panāca Rumānijas komanda, izvirzoties vadībā ar 12:8. Otro ceturtdaļu ar sešiem pēc kārtas gūtiem punktiem sāka viešņas, kuras vairs ne reizi puslaikā neļāva mājiniēcēm kaut panākt neizšķirtu. Lielāko pārsvaru Rumānijas klubs panāca 17. minūtē pēc diviem no trijiem Nistremas realizētajiem soda metieniem. Otro puslaiku viešņas sāka ar Nistremas realizētu tālmetienu, pirmo reizi mačā panākot sešu punktu pārsvaru - 33:27. Otro reizi spēlē rīdzinieces vadībā izvirzījās 26. minūtē, kad pēc Vanesas Jassas divpunktu metiena rezultāts kļuva 36:35, taču pēc tam vadību atkal pārņēma "ACS Sepsis-SIC", pēc Latvijas Gerebenas viena precīza soda metiena 32. minūtē panākot 49:41 pārsvaru. Tuvāk tikt par 44:49 mājiniēcēm neizdevās līdz pašai spēles nogalei, kad ar 8:0 izrāvienu izdevās pietuvoties viena punkta attālumā. Pirmajā spēlē pirms nedēļas Rumānijā Latvijas komanda piedzīvoja zaudējumu ar rezultātu 54:59. "ACS Sepsis-SIC" iekļuva Eiropas pamatturnīrā, bet "TTT Rīga" sezonu turpinās Eiropasausā.

Šosezon Rīgas komandā ir atgriezies Ieva Pulvere, Vanesa Jasa, Luīze Sila un amerikāniete Dekija Koena. Tāpat vienības sastāvā ir amerikāņu saspēles vadītāja Kira Lamberte, lietuviešu uzbrūkošā aizsardze Gabija Meškonīte, franču vieglā uzbrūcēja Margo Klavo, jaunā latviešu centra spēlētāja Evelina Otto un jaunās spēlētājas Estere Petrus, Tīna Grausa un Aleksandra Stepanova.

LATVIJAS JAUNIEŠU IZLASES NESPĒLĒS PRET AGRESORVALSTĪM

Latvijas komandas nespēlēs pret agresorvalsts Krievijas komandām un savu nostāju nemaina, lai gan UEFA pieļauj agresoru valstu izlašu atgriešanos starptautiskā apritē. Jau vēstīts, ka UEFA atļāvusi Krievijas U-17 meiteņu un puīšu izlasēm atgriezties starptautiskās sacensībās. Šo lēmumu organizācija pamato ar to, ka bērņus nedrīkst sodīt par darbībām, par kurām ir atbildīgi tikai pieaugušie. "Latvijas Futbola federācija (LFF) atkārtoti apstiprina, ka visu līmeņu Latvijas futbola izlases nespēlēs pret Krievijas komandām neatkarīgi no šādu spēļu norises vietas vai Krievijas sportistu pārstāvniecības formas. Tas ir pretrunā ar LFF stingro nostāju attiecībā pret Krievijas uzskāto karu Ukrainā, un šāda nostāja būs spēkā līdz karadarbības izbeigšanai Ukrainā," teikts LFF paziņojumā. "LFF vēlreiz apliecinā, ka ir un būs saliedēta ar Ukrainu un Ukrainas kolēģiem visos izrietošajos lēmumos. Tāpat LFF pilnībā respektē un ievēro Latvijas likumdošanā nostiprināto kārtību, kas attiecas uz šādu spēļu norisi vai šādu sporta komandu uzņemšanas ierobežojumiem Latvijas teritorijā."

LATVIJAS SIEVIEŠU FUTBOLA IZLASE UZVAR ANDORU

Latvijas sieviešu futbola izlase otrdien Eiropas Futbola asociāciju savienības (UEFA) Nāciju līgas otrajā mačā izbraukumā ar rezultātu 4:0 (4:0) pārspēja Andoru un tika pie pirmā panākuma, kurā ar trīs vārtiem izcēlās Karlina Miksone.

Mača 15. minūtē pretinieču kļūdu veiksmīgi izmantoja Miksone, kura pārspēja Andoras vārtsardi, izvirzot vadībā Latvijas futbolistes. Pēc desmit minūtēm Latvija dubultoja pārsvaru. Vēlreiz Miksone palīdzēja bumbai nonākt pretinieču vārtos. Desmit minūtes līdz pirmā pamatlaika beigām rezultāts kļuva 3:0 par labu Latvijai pēc tam, kad pretuzbrukumā ar spēcīgu sitienu vārtu apakšējā stūrī izcēlās Viktorija Zaičikova. Pirmā puslaika kompensācijas laikā Miksone vēlreiz pārspēja pretinieču

vārtsardi un tika pie "hat-trick". Otrajā puslaikā Latvijas futbolistes turpināja uzbrukt uz Andoras vārtiem, taču rezultāts palika nemainīgs, un spēle noslēdzās ar 4:0 par labu Latvijai. Pēc divām spēļu kārtām C apakšgrupas līdere ar sešiem punktiem ir Malta, Latvijai un Andorai ir pa trīs punktiem, kamēr Moldova divos mačos nav tikusi pie punktiem.

RVS/LU VOLEJBOLISTES IZCĪNA SUPERKAUSU

"Rīgas Volejbola skola"/"LU" (RVS/LU) komanda sestdien Daugavpilī izcīnīja šīs sezonas pirmo trofeju - Superkausu ar 3-1 (25:18, 25:18, 25:27, 25:22) pārspējot (RSU/MSĢ) vienību. Uzvarētājām rezultatīvākā bija Lāsma Ozola, ar 14 punktiem un trīs sekmīgiem blokiem, bet vēl 13 punktus pievienoja Anabella Maļina. Vēl pamatsastāvā spēlēja Katrīna Krustkalne, Anna Cepurīte, Sindija Bože un Karmena Reknere. RSU/MSĢ no zaudējuma neglāba Karmena Struka un Agija Ankevica, kuras izcēlās ar 13 gūtajiem punktiem. Trešā seta sākumā RVS/LU panāca 7:2 vadību, pārliecinoši esot vadībā līdz pat seta beigām, pēc Ozolas uzbrukuma panākot 20:12. Tad punktus sāka krāt RSU/MSĢ. Vāvere ar bloku un Megija Grundmane ar servēm panāca - 24:24. Ar Vāveres netveramu servi pa gala līniju uzvaru setā ar 27:25 svinēja RSU/MSĢ.

Ceturtajā setā 13:9 pārsvaru pēc Sindijas Božes uzbrukuma ieguva RVS/LU, taču seta galotnē vēlreiz lieliski servēja Megija Grundmane un RSU/MSĢ izlīdzināja rezultātu - 21:21. Atlikušajās piecās izspēlēs trīs punktus uzbrukumā, tai skaitā pēdējo punktu mačā, guva Bože, par kausa ieguvējām kļūstot RVS/LU volejbolistēm.

Virriešiem Superkauss paliek Daugavpilī

Virriešiem cīņā par sezonas pirmo trofeju valsts čempione "Ezerzeme"/DU ar 3-2 (23:25, 25:23, 25:18, 23:25, 15:11) pieveica Latvijas kausa ieguvēju "Rīgas Tehniskā universitāte Robežsardze/Jūrmala" ("RTU Robežsardze/Jūrmala") komandu, kura Superkausu veda mājās iepriekšējā gadā.

"ZEMGALE"/LBTU UN "KURBADS" HOKEJISTI TURPINA KRĀT UZVARAS OHL "Zemgale"/LBTU un "Kurbads" hokejisti trešdien "Optibet" Hokeja līgas (OHL) spēlēs tika pie panākumiem. Jelgav-

nieki savā laukumā ar rezultātu 8:1 (2:0, 3:0, 3:1) pārspēja Hokeja skolas "Rīga" vienību. "Kurbads" izbraukumā ar rezultātu 3:0 (1:0, 1:0, 1:0) uzvarēja Kauņas "City". Turnīrā pirmo vietu ar deviņiem punktiem piecās spēlēs ieņēma "Zemgale"/LBTU, bet astoņus punktus sakrājusi "Kurbads" vienība, kamēr "Mogo"/LSPA un "Prizma" attiecīgi četras un piecos mačos tikušas pie sešiem punktiem.

BLŪMAM – SESTĀ VIETA PASAULES KAUSA POSMĀ XCO KROSĀ

Lielisku panākumu ASV aizvadītajās UCI Pasaules kausa septītā posma sacensībās kalnu ritenbraukšanas (MTB) Olimpiskajā (XCO) krosā sasniedzis Latvijas čempions **Mārtiņš Blūms**, kurš 91 dalībnieka konkurencē izcīnīja augsto sesto vietu. Šis rezultāts cēsiniēkam ir karjeras rekords.

Pasaules kausa izcīņa kalnu ritenbraukšanā ar pēdējiem diviem posmiem tiek noslēgta Ziemeļamerikā. Aizvadītās nedēļas nogalē posmu uzņēma ASV kalnu kūrorts Snovhousas pilsētā. Dalībnieku vidū arī Latvijas čempions Mārtiņš Blūms, kurš piekdien notikušajās sausinātā krosa sacensībās finišēja devītajā vietā, nopelnot labu starta pozīciju olimpiskā krosa sacensībām.

Mārtiņš Blūms teju visu sacensību laiku atradās līderu grupā. Ievadapli trenera Jāņa Mūsiņa audzēknis noslēdza septītajā vietā, vien 4 sekundes aiz līdera Lukas Švarcbauera no Vācijas. Līdz pat piektā apla beigām Mārtiņš atradās cieši līderu pulkā, vien 3 sekundes aiz līdera Nino Šurtera.

Sestajā aplī latvieša deficīts līdz līderim palielinājās līdz 18 sekundēm. Tomēr jau aplī vēlāk, sasniedzot sesto labāko apla laiku, Blūms atkal bija vien 6 sekundes aiz tobrīd vadībā esošā Žordana Šarū. Pēdējā aplī mūsu sportistu apsteidza pasaules čempions Toms Pidkoks, atbīdot Mārtiņu uz sesto vietu, kurā arī viņš finišēja. Pasaules kausa kopvērtējumā Mārtiņš pēc šī veiksmīgā posma ir pakāpies uz devīto vietu

Ziņas apkopojā
Andris Kļaviņš